№ 212 | Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem | פרייז 20 גראשען | Lodzer Tageblat

לאדזער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47. | דינסטאג, ה' אלול תרפ"ט. | 10 września 1929 r. | 22=טער יאהרגאנג.

ווידער א אנפאל פון אראבער אויף „בית הכרם“

אראבער רופען צו בויקאטירען די יודען און נישט צו פערקויפען זיי קיין ערד

העכסטער מוסולמענישער ראט פאדערט א אינטערנאציאנאלע אויספארשונגס-קאמיסיע

אראבישע דעלעגאציע פאהרט אפ קיין לאנדאן

שארפע אויפרעגונג פון גאנצען ישוב צוליב די ארעסטען פון דער זעלבסטשוץ

קאלאניסטען פון עמק פאדערן נייע ארבייטס-הענט

אנפאל פון אראבער אויף „בית הכרם“

ירושלים, 9. (יט"א) דער ישוב איז ווידער בעאונרוהיגט געווארען פון נייע איבערפאלען פון אראבישע רוצחים. הטנט ביינאכט איז פארגעקומען א איבער־פאל אויף דער פארשטאט פון ירושלים „בית הכרם“. אויך אין אנדערע טיילען פון לאנד איז נאכנישט רוהיג.

די גאנצע פאריגע נאכט האט מען אין ירושלים געהערט אפטילכען שאסען.

אראבער רופען צו בויקאטירען יודען

ירושלים, 9 (יט"א) די אראבער רופען אין זייער פרעסע צו בויקאט די יודען. אין אויפרוף דעם בויקאט ווערט געזאגט: מיר ווילען אלף פערקויפען אונזערע שונאים א האץ ערד. קויפען אבער ביי יודען טאר מען גארנישט. דער אויפרוף צו בויקאט ווערט אויך פערשפרייט אין אלע שכנות'דיגע לענדער.

אראבישע דעלעגאציע קיין לאנדאן

ירושלים, 9, (יט"א) די אראבישע דעלעגאציע. די מעג פאהרט שוין אפ קיין לאנדאן

העכסטער מוסולמענישער ראט פאדערט א אינ־טערנאציאנאלע אויספארשונגס-קאמיסיע

ירושלים, 9. (יט"א)
דער העכסטער מוסולמענישער ראט האט זיך געווענדעט צום הויך קאמיסאר מיטענסעלאר מיט אפאדערונג צו בע־שטימען א אינטערנאציאנאלע אויספאר־שונגס-קאמיסיע, ווייל די אראבער האָ־בען נישט קיין צוטרוי צו די ענגלישע ריכטער. די אראבער ווילען בעטראכטען פאר אונלעגאל די אויספארשונג, וואס וועט דורכגעפיהרט ווערען דורך יע־די־שע ריכטער.

ירושלים, 9. (י.ט.א.) די אראבער פאדערן, אז די אויספארשונג פון די געשעהענישען זאלען פיהרען נאר ענגלענדער. בכלל איז די שטימונג גישט קיין קלארע. די קלאנגען זענען זיך סותר. מען קען נישט דרינגען, אז די אראבער ווילען דורכאויס די אויספארשונג זאל געפיהרט ווערען דורך ענגלענדער.

די קאלאניעס פון „עמק“ פאדערן נייע ארבייטס-הענד.

ירושלים, 9. (יט"א)
אלע קאלאניעס פון עמק פערלאנגען דרינגענד נייע ארבייטס-קרעפטען, ווייל פיל קאלאניסטען מוזען שטעהן אויף דער וואך און דאס שטערט זיי און דער פעלד-ארבייט.
די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין ירו שלים האט צוגעזאגט זייער בּיטע צו ערפילען.

שארפע אויפרעגונג איז ישוב

געגען די ארעסטען פון דער זעלבסט-שוץ.

ירושלים, 9. (יט"א)
די יודישע פרעסע און א"י רעדט מיט א שטארקער אויפרעגונג וועגען דעם ארעסט פון קאלאניסט ברוידא און מוצא, אונזש. מילער מיט זיינע צוויי זוהן און חיפה און איניגע קאלאניס־טען פון יבניאל.
דער „דואר היום“ שרייבט אז אזא פריוואלוניע פאר מערדער האט מען אפילו נישט געוואוסט און רוסלאנד אין די צארישע צייטען.
ירושלים, 9. (יט"א)
אונטערן פערבאט פון האלטען גע־וועהר און בענוצען זיך דערמיט זענען ארעסטירט געווארען 22 יודען און גאנ־צען לאנד. 4 פון זיי ווערען בעשולדיגט אין מארד. איינעם פון זיי האט מען גע־צוואונגען אונטערצושרייבען א פראטא־קאל איידער די אויספארשונג איז נאך פארגעקומען.
ירושלים, 9. (יט"א)
אנוזשי מילער און געלטען בעפרייט געווארען אויף קויציע פון 500 פונט זיין יונגערער זוהן אויף 300 פונט. זיין עלטערען זוהן האט מען נישט געוואלט בעפרייען אויף קויציע.

אראבישע וואכענבלעטער פערוואנדעלט אין טאג בלעטער

ירושלים 9 (י.ט.א.) אלע אראבישע וואכענבלעטער האבען אנגעהויבען ערשיינען אין א קלענערן פארמאט טעגליך.

הוי נפלה עטרת ראשנו!

אחרי מחלה כבדה וממושכה גוע ויאסף אל עמיו איש תם ישר ומצוין באדם

נ"ע יצחק צבי ב"ר יהואש ז"ל ראבינאוויטש

(יליד קובנה).

הלויתו למנוחת עולמים תהי' היום ביום ג', ה' אלול תרפ"ט (10/9) בשעה 1 אחה"צ מבית-האבל רחוב שדרי 1. מאי (פאסאוש-שולץ) 5

השרויים בצער עמוק:

אשתו, בניו, כלותיו, אחיו ונכדיו.

אכטונג האנדווערקער!

מיר מאכען בעקאנט אלע די, וואס האבען זיך איינגעשריבען אויפ'ן פוזנער אויספלוג אז געניערע מעלדונגען וועגען דעם אויספלוג וועלען זיי בעקומען צוגעשיקט אהיים.

גלייכצייטיג זענען מיר מודיע אלע אונזערע מיטגלידער און סימפאטיקער, אז דער טערמין פון אויספלוג איז בעשטימט געווארען אויף שבת דעם 14 ד. ח. אין אווענד. איינשרייבען קען מען זיך נאך ביז דעם 12 ד. ח. יעדען טאג פון 10 ביז 2 פארם. און פון 5—9 אין אווענד. די קאסטען פון אויספלוג צוזאמען מיט'ן גאנצען אויפהאלט אין פוזען בעטרעפען 50 זלאטים.

צענטראלער יודישער האנדווערקער-פערבאנד

אין לאדז און אומגעגענד, פאלודניאווא 4

קורסען פון גימנאסטיק, ריטמיק און פלאסטיק

אונטער דער לייטונג פון

ז. קרוש און מ. אלפערן זאכאדניא 66 טעל. 68-55

קאמפלעט פאר דאמען און קינדער, פאר ארבייטענדע פרויען אווענד-קאמפלעטען. אנהויב פון שול-יאהר דעם 16 סעפטעמבער.

איינשרייבונגען נעמט אן דער סעקרעטאריאט פון די קורסען פון 9 סעפטעמבער טעגליך פון 5—8, טעל. 68-55.

אנאנסען אין „לאדזער טאגעבלאט“ האבען דעם גרעסטען ערפאלג

שבת ד. 14 ד. ח. 10 פריה קומט פאר א פארלעזונג פון ה' משה ערעם

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

י. ס. ד. א. פ. „פועלי-ציון“ לאדזער ארגאניזאציע

סעקרעטאר פון דער א"י-ארבייטער-פארטיי „פועלי-ציון“ און מיטגליד פון ראט פון דער אלג. ארב.-ארגאנ. (הסתדרות)

א. ד.ט.: דער אמת וועגן יודיש-אראבישן פראבלעם אין פאלעסטינע

טעזען: 1) נאציאנאלער אדער סאציאלער פראבלעם, 2) ציוניזם און נאציאנאל-אראבישע בעוועגונג, 3) אין לאגער פון די פעאדאלען און יודישע פלאנטאטארען. — 4) זשאבאטינסקי'ס גוואַרדיע „ברית שלום“ און אראבישע אינטעליגענץ. — 5) חיימאנ'ס סאציאליסטען און אל היסינס קאמוניסטען. — 6) דער וועג פונ'ם מארקסיסטישען אינטערנאציאנאליזם.

בילעטען צו בעקומען אין די פראפעסיאנעלע פעראיינען און אין זאל פון נעז. אווענט-קורסען, זגערזשער 17.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז פאר נישט אויספיהרען די בעשלוסען פון בעקער-צעך ווערט

ה' יוסף לאזינגער אלעקסאנדריסקא 24

אויסגעשלאסען אלס מיטגליד פון בעקער-צעך אין לאדז

דער עלטסטער פון בעקער-צעך

משה פאזנאנסקי.

רחל קאהן מיט משה קאפלאוויטש

7/9 פערלאבט 1929

צו די פערלאבונג פון אונזער ל. טאכטער רחל קאהן מיט ה' משה קאפלאוויטש ווינשן מיר א הערצליכען מזל-טוב און א גליקליכע צוקונפט

הענך קאהן און פאמיליע.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט“

אונטערגעגאַנגען צוויי שיפן אויפ'ן ים

127 פּאַסאַזשירען מייסטענטיילס שול־קינדער פערשלונגען געוואָרען פון די כוואַליעס

די אומגליקליכע קינדער האָבען אַזוי לאַנג זיך געשלאָגען איבער אַ אָרט אין רעטונג־שיפעל ביז ס'איז געוואָרען צו שפּעט זיך צו ראַטעווען און זיי זענען דערטרונקען געוואָרען צוזאַמען מיט דער שיף

שרעקליכע סצענעס שפּילען זיך אָפּ אין פּאָרט צווישען די פערצווייפעלטע עלטערן

העלסינגפאָרס, 9. (ספּ.)

עס איז ביז איצט פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז פון דער קאַטאַסטראָפע פון דער שיף „קורו“, וואָס איז נעכטען דערטרונקען געוואָרען זענען טאַמע־פּאַרס זענען אומגעקומען 72 מענשען. די צאָהל דערטרונקענע קען אָבער זיין נאָך גרעסער. דער קאַפּיטאַן פון דער שיף האָט זיך בעת דער קאַטאַסטראָפע אויפגעפיהרט אָהן יעדען פאַרוואונד, טוענדיג אַלין, וואָס איז געלעגען אין זיינע כּחות, כּדי אויסצומיידען דאָס אומגליק און שפּעטער כּדי צו ראַטעווען וואָס מעהר מענשליכע לעבענס.

העלזינגפאָרס, 9. (ספּ.)

לויט די לעצטע ידיעות וואָס זענען דערהאַלטען געוואָרען פון טאַמערפאָרס איז די צאָהל מענשען, וואָס זענען דער־טרונקען געוואָרען צוזאַמען מיט דער שיף „קורו“ 80. דער קאַפּיטאַן פון דער שיף, וועלכען מען האָט אַרויסגעצויגען פון וואַסער נאָכדעם ווי די שיף איז גע־האָט דערטרונקען געוואָרען, האָט ער־קלערט אַז אויף דער שיף האָבען זיך געפונען אַנ'ערך 100 פּאַסאַזשירען. די צאָהל דערטרונקענע קען מען נישט פעסטשטעלען, ווייל אויף דער שיף האָט זיך געפונען אַ גרופּע שול־יוגענד, וואָס האָט געמאַכט אַנ'אויספלוג און די רשימה מיט די נעמען פון די שילער איז פערלוירען געגאַנגען צוזאַמען מיט די לעהרער פון דעם אויספלוג.

עס איז ביז איצט בעקאַנט, אַז די שיפען און שיפלער, וואָס האָבען גע־איילט צו הילף האָבען בעוויזען נאָך אַפּצוראַטעווען 23 פּערזאָן און פון דער מאַנשאַפט וואָס איז בעשטאַנען פון 12 מאַטראָזען, נאָר 3 פּערזאָן.

די כוואַליעס האָבען היינט אַרויסגע־וואָרפען פיל טויטע קערפּער אויפ'ן ברעג נעבען טאַמערפאָרס.

בערלין, 9. (ספּ.)

„וואָלף“־אַגענטור מעלדעט פון פּילוי, אַז די דייטשע שיף „העסען“ האָט גע־פונען אויפ'ן באַלטישען ים איינע פון די רעטונגס־שיפלען פון דער דענישער שיף „ראָן“, וואָס איז נעכטען דערטרונ־קען געוואָרען אויפ'ן וועג קיין העלזינג־פאָרס.

„העסען“ מעלדעט, אַז אין שיפעל האָט זיך געפונען נאָר 1 מאַטראָז, פון וועלכען מען האָט זיך דערוואוסט, אַז די קאַטאַסטראָפע האָט פּאַסירט אויף אַ מרחק פון 40 מייל אויף צפון־מערב פון בריסטערארט. אויף דער שיף האָ־בען זיך געפונען 22 פּערזאָן פון דער מאַנשאַפט און די פרוי פון קאַפּיטאַן.

מען האָט בעוויזען אַראָפּצולאָזען אין ים אַריין 2 רעטונגס־שיפלער מיט 9 מענשען. אין איין שיפעל האָבען זיך געפונען 5 מענשען פון וועלכע 4 האָבען די כוואַליעס פערטראָגען. דאָס צווייטע רעטונגס־שיפעל, ווי מען נעמט אָן בלאַנדזשעט ערגיץ אויפ'ן באַלטיק.

פּרטים פון דער שוידערליכער קאַטאַסטראָפע

בערלין, 9. (ספּ.)

פון שטאָקהאָלם מעלדעט מען, אַז בעת דער קאַטאַסטראָפע פון דער שיף „קורו“ זענען אומגעקומען 127 פּערזאָן.

די שטאָט טאַמערפאָרס איז איינ־געהילט אין טרויער. אַלע טעאַטערן קי־נאָס און פערגניגונגס ־ לאָקאַלען זענען פערמאַכט. אַלע פינישע ציימונגען זע־נען אַרויס אין שוואַרצע ראַהמען. און די קירכען פון גאַנץ פינלאַנד ווערען אָפּגעריכט טאָטעס־דינסטען.

דער שטורם אויפ'ן ים האַלט ווייטער אָן. די פּיערלעשער האָבען נישט קוי־קענדיג אויפ'ן שטורם נעכטען אַ גאַנצען טאָג געאַרבייט ביים אַרויספאַנגען די טויטע קערפּער.

אין פּאָרט קומען פאָר הארצרייסענדע סצענעס. די עלטערן וואָס זייערע קינדער זענען אומגעקומען רייסען זיך די האָר פון קאָפּ אין שרעקליכער פער־צווייפלונג.

ביז נעכטען מיטאָג האָט מען אַרויס־געצויגען פון ים ביז הונדערט טויטע. מעהרסטענטייל קינדער און פרויען,

וואָס זענען שבת געקומען קיין טאַמערס פּאָרסט אָפּצונעמען געלט פאַר די צוגע־שטעלטע און משך פון דער וואָך מילך און אַנדערע דאָרפישע פּראָדוקטען.

די סבה פון דער קאַטאַסטראָפע איז געווען דאָס, וואָס די שיף איז אַרויפגע־פאָהרען אויף אַ ים־פעלז, וואָס דער קאַ־פּיטאַן האָט צוליב'ן שטורם נישט גע־זעהען אויסצומיידען.

נאָכ'ן ערשטען טרייסעל וואָס די שיף האָט געגעבען איז ענטשטאַנען צווישען די פּאַסאַזשירען אַ אומבעשרייבליכע פּאַ־ניק. עס איז געוואָרען אַזאַ שטופּעניש צום אַרויסגאַנג, אַז עס איז אונמעגליך געווען צו עפענען די טירען פון די קאַ־בינעס. די וואָס האָבען זיך יאָ שוין אַרויפגעקריגען אויפ'ן דעק האָבען צווי־שען זיך געפיהרט אַ פערביסענע מלחמה וועגען אַנ'אָרט אויף רעטונגס־שיפלער, ביז די שיף איז אונטערגעגאַנגען אונ־טערן ים.

צווישען די דערטרונקענע געפינען זיך גאַנצע פאַמיליעס.

אנגעשטרענגטע שטימונג אין דער אַלט־שטאָט פון ירושלים

עטליכע הייזער עוואַקואירט געוואָרען

ירושלים, 9. (יט"א)

צוליב דעם אונצורעגעט, וואָס איז פאָר־געקומען שבת ביים כּותל מערבי הערשט אויף דער אַלטער שטאָט ווידער אַנ'אַנגעשטרענגטקייט. דער וועד העיר האָט בעפוילען צו עוואַקואירען עטליכע היי־זער. די אַלטע שטאָט ווערט פּאַטרו־לירט פון פערשטאַרקטע מיליטער־אָפּ־טיילונגען.

ירושלים, 9. (יט"א)

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער יוד, וואָס איז שבת דערשטאָכען געוואָרען דורך אַראַבער אין דער נאָ־הענט פון כּותל מערבי הייסט פּנחס חפּי. נאָך דעם אָנפאַל האָט מען איהם אָפּגעפיהרט אַ היים. שפּעטער האָט מען איהם איבערגעפיהרט און שפּיטאַל „הדסה“.

יודישער פּאָליציאַנט דערשטאָכען פון זיינע אַראַבישע חברים

ירושלים, 9. (יט"א)

אַ יודישער פּאָליציאַנט, וואָס איז געשיקט געוואָרען אין שליחות אין בע־גלייטונג פון עטליכע אַראַבישע פּאָלי־ציאַנטען און אונטער אַנ'אַראַבישען דאָרף דערשטאָכען געוואָרען פון זיינע אַראַבישע בעגלייטער.

פעליקס וואַרבורג אין אַמעריקאַ

ניו־יאָרק, 9. (יט"א)

פעליקס־וואַרבורג איז שוין אָנגעקו־מען קיין ניו־יאָרק, ער האָט געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט ער־קלערט. אַז עס איז פאָרגעקומען אַ גרויס מיספערשטענדעניש. די גוטע בעציהונ־גען צווישען יודען און אַראַבער מוזען זיך איינשטעלען.

דעלעגאַציע פון „אַגודת ישראל“ ביי׳ן הויך־קאָמיסאַר

פאָדערט שטרענג צו בעשטראָפען די רויבער און מערדער.

ירושלים, 9. (יט"א)

דער הויך־קאָמיסאַר האָט היינט אויפ־גענומען אויף אַנ'אוידיענץ די פאָרשטע־הער פון „אַגודת ישראל“ די רבנים זאָ־נענפעלד און יונגרייז. די קאָנפערענץ האָט געדויערט אַ לענגערע צייט. די רבנים האָבען אָנגעוויזען, אַז די יודי־שע בעפעלקערונג פון ישוב פאָדערט אַ שטרענגע שטראָף פאַר די רויבער און מערדער, בעמערקענדיג דערביי, אַז דאָס איז נישט צוליב נקמה־געפיהל נאָר עס איז נויטווענדיג כּדי צו דער־האַלטען די ווייטערדיגע רוה.

די רבנים האָבען ווייטער אָנגעוויזען, אַז די „אַגודת ישראל“ איז שטאַרק ענטוישט דערפון, וואָס די הבטחות, אַז עס וועט נישט געשעהן קיין שלעכטס זענען נים ערפילט געוואָרן, און נים קוקענדיג דערויף איז געקומען צו בלוי־טיגע שחיטות. ווייטער ווערט געפאָ־דערט, אַז די אויספאָרשונג זאָל גע־מאַכט ווערען דורך אונפּאַרטייאישע ענג־לישע בעאַמטע. די „אַגודת ישראל“ פּראָטעסטירט אויך ווי אַמשטאַרקסטען געגען די מאַסען־אַרעסטען אין חיפה און אין אַנדערע ערטער פון לאַנד פון די מענשען, וואָס האָבען זיך מיט גע־וועהר אין דער האַנד אַ קעגען געשטעלט די רויבער.

וועגען דער שחיטה אין חברון האָ־בען די רבנים ערקלערט, אַז גרויסע לומדים, ויראי שמים, גייסטיגע אַריסטאָ־קראַטען זענען געשאָכטען, געמאָרדעט און פערפייניגט געוואָרען פון מערדער.

דער הויפּט־מופטי בעשולדיגט די יודען.

ירושלים, 9. (יט"א)

דער הויפּט־מופטי האָט היינט געגע־בען אַנ'אינטערוויו דעם פאָרשטעהער פון דער רייטער־אַגענטור. דער מופטי האָט נאַטירליך געקערט וועגען די גע־שעהעניששען אין אַנ'אַראַבישען בעלייבי־טונג. נאָך איהם קומט אויס, אַז די יודען זענען שולדיג, זיי האָבען אַרויס־גערופען דעם צאָרן פון די אַראַבער. דעם צאָרן פון די אַראַבער האָט מען שוין מעהר נישט געקאָנט איינהאַלטען ער האָט אויך ערקלערט, אַז די אַראַבער האָבען געוואָלט איבערשניידען די טעלע־גראַף־פערבינדונג, נאָר די אָנפיהרענדע אַראַבער האָבען דערצו נישט דערלאָזט.

אַראַבישע שאָפערן מיט העברעאישע אויפשריפטען אויף זייערע טאַקסובוסעס.

ירושלים, 9. (יט"א)

פיל אַראַבישע שאָפערען האָבען אויסגעטוהן די טורבאַנען און זיך אָנגע־הויבען צו קליידען אייראָפּעאיש. זיי האָבען אויך פערביטען די אַראַבישע אויפשריפטען אויף די אויטאָ'ס אויף העברעאישע, כּדי די יודען זאָלען נישט וויסען, אַז זיי זענען אַראַבער און זיי נישט בויקאָטירען.

ווער האָט געכטען געוואונען אויף דער מלוכה־לאָטעריע?

צ׳העונג פון דער 5 קלאַס פון דער 19. מלוכה־לאָטעריע.

350,000 זל. נומ. 19271.
20,000 זל. נומ. 118235.
15,000 זל. נומ. 133953.
10,000 זל. נומ. 120908.
5,000 זל. נומערן: 65205 81850 102638 174975.
3,000 זל. נומ.: 65858 78170 82746 114041 143658.
2,000 זל. נומ. 20204 45797 52891 78096 85467 93923 109637 165212 168200.
1,000 זל. נומ. 2917 7800 9721 23268 28419 34534 42684 48480 54880 62442 67594 71712 72189 86190 86246 95787 121824 128898 131490 132837 145851 164197 171999 172274 174352 175546 178042.

4 באָמבען־אַטענטאַטען זענען צוגעגרייט געוואָרען אין לעמבערג

פּרטים פון דער אויספאָרשונג

לעמבערג (טעלעפאָניש) די אויס־פאָרשונג אַרום די באָמבען־אַטענטאַטען אין לעמבערג ווערט געפיהרט זעהר ענערגיש.

עס ווייזט זיך אַרויס, אַז עס זענען צוגעגרייט געוואָרען אַזש 4 באָמבעס. צווי־שען זיי 3 צינד־באָמבעס, כּדי אַרויסצו־רופען שרפות, און 1 אויפרייס־באָמבע אַ שרעה אויפ'ן לעמבערגער הויפּט־וואָק־זאַל וואָס איז באַלד איינגעלאָשען גע־וואָרען.

די באָמבע, וואָס עס האָט געטראָפען דער אוקראַינער טאַראַשטשוק, איז אויך געווען אַ צינד־באָמבע. ער האָט זי גע־טראָגען אונטער'ן מאַנטעל און האָט, ווייזט אויס, בדעה געהאַט אַרויסצורופען אַ שרפה אויפ'ן פּלאַץ פון מזרח־יריד. די באָמבע האָט אָבער צו פריה אָנגעהויבען ברענען, בריהענדיג איהם די הענד. דער רייבער האָט ער זי געמוזט אַראָפּלאָזען אויף דער ערד און אין דעם מאָמענט איז ער טאַקע אַרעסטירט געוואָרען.

אַ חוץ דעם האָט מען נאָך נעכטען פאַרמיטאָג געפונען אַ פּירטע באָמבע צווישען די קשאַקעס אין גילינסקין פּאַרק נעבען די „טאַרגי וושכאָדניע“. די באָמ־בע האָט שוין אָנגעהויבען ברענען.

דאָס אַלץ בעווייזט, אַז מען האָט דאָ צו טהון מיט אַ פּלאַנמעסיגער אַרבייט פון דער געהיימער אוקראַינישער מילי־טערישער אָרגאַניזאַציע.

גרויסער שטורם איבער לעטלאַנד

איינינע שטאָט־קוואַרטאַלען פון ריגאַ שטעהן אונטערן וואַסער

ריגאַ, 9. (ספּ.)

זייט 4 טעג מיט קליינע הפסקות ווילדעוועט דאָ אַ גרויסער שטורם. צו־ליב'ן שטאַרקען צפון־ווינד האָבען די כוואַליעס פון ים און דאָס וואַסער פון דער דווינע וואָס האָט זיך שטאַרק גע־הויבען פערגאָסען איינינע קוואַרטאַלען, וואָס ליגען ביים ברעג.

די בעוועגונג פון די שיפען און פּאָרט איז זייט 4 טעג איבערגעריסען געוואָ־רען.

דער ווינט האָט צעשמעטערט אַ גרוי־סע צאָהל פישער־שיפלעך. דער גורל פון די פישער, וואָס זענען פאַר'ן שטורם אַרויסגעפאָהרען אויפ'ן ים איז נישט בעקאַנט.

אויטאָבוס קאַטאַסטראָפע הינטער לובלין

12 אָפיצירען שווער און לייכט פערוואונדעט

לובלין, (א. וו.) הינטער לובלין האָט אַ מיליטערישער אויטאָבוס זיך צוזאַמענגעשטויסען מיט אַ מיליטערישען מאָטאָציקל. די פאָלגען זענען געווען שווע־רע. 12 אָפיצירען, וואָס זענען געפאָהרען פון אַ פייערונג פון אַ מיליטערישען קאָאָ־פּעראַטיוו, זענען שווער און לייכט פערוואונדעט געוואָרען.

פּלעטשקייטעס ווערט צוריקגעשיקט קיין פּוילען

וואַרשאַ (א.וו.) די מזרח־פּרייסישע מאַכט האָט בדעת אָפּצושיקען פּלעטש־קייטעס'ן, דעם אַרעסטירטען פיהרער פון דער ליטווישער אָפּאָזיציע, צוריק איבער דער פּוילישער גרעניץ.

ווי מיר דערוויסען זיך פון קאָמפּעטענטע קוועלען וועט פּלעטשקייטעס קיין פּוילען מעהר נישט אַריינגעלאָזען ווערען.

געדיכטער שניי אין זאַקאָפּאַנע.

זאַקאָפּאַנע (טעל.) דער שניי וואָס איז געפאַלען אין די לעצטע טעג בעדעקט די בערג מיט אַ געדיכטער דעק. די טעמפּעראַטור אין זאַקאָפּאַנע וואַקעלט זיך צווישען 4 און 6 העכער נול.

סירישע אַראַבער רופען צו העלפען זייערע ברידער אין ארץ ישראל.

ביירוט 9 (יטא) אין ביירוט ווערט פערשפּרייט אויפרופען וואָס רופען צו העלפען די אַראַבער אין ארץ־ישראל אין קאַמף מיט די יודען.

ביירוט, 9. (י.ט.א.) דער העכסטער מוסולמענישער ראַט פאָדערט אויף צו שטיצען די אַראַבער אין ארץ־ישראל און פאָדערט צו בעשטימען אַ נייטראַלע אויספאָרשונגס־קאָמיסיע.

געליטענע פון א"י אין ווין

ווין, 9. (יט"א)

די לעצטיגע אויפמערקזאַמקייט האָט דאָ אַרויסגערופען דאָס אָנקומען פון ה׳ יא"י דעלעגאַטען צו דער „כּנסית הגדולה“ בן דוד אָרלער פון תל אביב און דוב נייטאַן פון חברון. דער לעצטער איז אַ ראש ישיבה פון דער חברונ'ער ישיבה.

די רוה אין לאַנד זאָל נישט זיין גלייך צו דער רוה אויף די בתי־הקברות אין חברון און צפת

שטימען פון דער העברעאישער פּרעסע אין א"י

ירושלים (יטא) די יודישע פּרעסע אין ארץ ישראל איז פול מיט אַר־טיקלען, וואָס קריטיקירען די ארץ־ישראל־אַדמיניסטראַציע און מאַכען איהר אַן אַ גרויסער מאָס פעראַנט־וואָרטליך פאַר די געשעהענישען. אין אַ לייט־אַרטיקעל שרייבט דער אַרבייטער אָרגאַן „דבר“:

„איצט נאָך דעם, ווי דער אָנפאַנג־רייצטער המון איז געוואָרען צוריקגע־וועצט, אַנטרעפענדיג נישט בלויז שוצ־לאָזע שאָף, נאָר אויך מענשען, וואָס קעמפען פאַר זייער לעבען און שלאָגען אויס זייערע אָנפאַלער, איצט, ווען אונ־זער דערשטיקטע שטים האָט איבער־געבראָכען די באַריערען, און די אויפגע־אונרטע וועלט האָט געצוואונגען דעם שונא צו לעגען דאָס געוועהר, איצט ערשט האָבען מיר צוריקבעקומען דאָס רעכט צו ריידען. די דאָזיגע פערברע־כען, האָט געשריבען דער הויך־קאָמי־סאַר אין זיין אויפרוף, האָבען געצויגען אויף זיך די קללה פון דער גאַנצער צי־וויליזירטער וועלט. אָבער אויב דאָס זאָל זיך בעציהען אויף די פערבלענ־דעטע, אויפגערייצטע אַראַבער, דאַרף די קללה זיין זיבענפאַך גרעסער אויף די פּאָליטישע אויפמאַנער און אויפהעצער, אַלץ איינגס צו דאָס זענען מוסולמענ־ישע גייסטליכע אָדער בריטישע בעאַמ־טע. אַזוי לאַנג ווי די מושלים פון ירוש־לים, חברון און צפת זיצען אויף זייערע מאַכט־שטעלען, אַזוי לאַנג וועלען מיר נישט זיין קעמפען. דער שונא האָט גע־זאָלט נישט בלויז צושטערען יודיש לע־בען און פערמעגען, נאָר אויך אויסער־הרג'נען די איינציגע האָפנונג פון ישראל. דער גיהנום־פּלאַן איז געוואָרען צו־נישט געמאַכט, אָבער די פערטיידיגונג פון אונזער ווערט מוז ווייטער געפיהרט ווערען.

אין אַ צווייטען אַרטיקעל אין זעלבען נומער „דבר“ ווערט געזאָגט: עס מוז געזאָגט ווערען דער גאַנצער אמת, כּדי עס זאָל קענען געטאָן ווערען דאָס, וואָס איז נויטיג. אין נעגעבענפאַל וועט די רוה אין לאַנד זיין גלייך דער רוה אויף די בתי־הקברות אין חברון און צפת.

דער „דואר היום“ שרייבט: די יו־דישע יוגענד איז געצוואונגען געוואָרען דורך אַ בּיזוויליגער אַדמיניסטראַציע צו שטעלען זיך ענטשלאָסען געגען איהרע אָנפאַלער. זי האָט אָבער ערפאָלגרייך פערטיידיגט נישט בלויז זיך אַליין און איהרע מוטערס און שוועסטער, נאָר אויך די בריטישע רעגירונג אין א"י ישראל און דעם בריטישען פּרעסטיזש אויפ'ן מזרח.

דער „הארץ“ האַלט דעם אויפרוף פון הויך־קאָמיסאַר פאַר אַ בעפרידיגענדען, אָבער די יודישע בעפעלקערונג אין ארץ ישראל ערוואַרט, אַז נאָך די ווערטער העלען קומען טאַטען, און די ערשטע טאַט מוז זיין איינשטעלען אין לאַנד אַנ'אַד־מיניסטראַציע פון גערעכטיגקייט.

לאָדזער טאָגעבלאַט

ד ר רעדאַקטאָר געפֿינט-זיך פֿון 6 ביז 7 אין אָוונט.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפֿאָנען: רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

די ארץ-ישראל-געשעהענישען פֿאַר'ן פֿעלקער-בונד

פֿון ד"ר מיכאל רינגעל (גענף)

דאָס מאָל האָט מען ערוואַרט די פֿער-זאַמלונג פֿון פֿעלקערבונד, די צעהנטע יובל-פּלענאַר-פֿערזאַמלונג פֿון 53 וועלט מלוכות, מיט אַ גרעסערער אָנשטרענגונג ווי געוועהנליך.

די דיפּלאָמאַטיע פֿון די גרויסע מלו-כות, אָדער — כדי נישט צו בענוצען זיך מיט דעם היינט שוין נישט-פּאָפּו-לערען אויסדרוק — די אונטערנאַציאָ-נאַלע בעציהונגען, זענען אַריין אין אַ נייער תקופה, זינט די רעגירונג פֿון דער „לייבאָר-פּאַרטיי" האָט גענומען און אויהרע הענד די ממשלה איבער אַ פֿער-טעל פֿון גאַנצען ערד-קויל.

די קאָנפֿערענץ אין האַג, דער נאָהענ-טער פּאַקט מיט אַמעריקאַ וועגען ענט-וואָפֿנונג, דער נאָהענטער אָפּמאַך מיט עגיפּטען, די דאָזיגע ווירקונגע צוגען פֿון מאַקדאָנאַלד'ס רעגירונג אויפֿ'ן וועלט-שאַך-ברעט, וואָס זענען ריזיג רייך און רעוואָלוציאָנערע — זענען גורם, אַז יעדע רעדע פֿון מאַקדאָנאַלד ווערט איצט ער-וואַרט מיט גרויס אָנשטרענגונג.

אונז ציוניסטען האָט אינטערעסירט יענער טייל פֿון זיין היינטיגער רעדע, וואָס האָט זיך בעצויגען אויף די בלו-טיגע געשעהענישען אין ארץ ישראל.

די דאָזיגע פֿון צווישען אונז, וואָס זענען געווען דעם טאָג אויף דעם אָרט (און עס איז דאָ דערווייל פֿאַר האָן אַ גאַנץ אָנגעזעהענער טייל פֿון ציו-ניסטישען קאָנגרעס: דער פּרעזעס פֿון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע סאָקאָ-לאָוו, דער פּרעזעס פֿון אַקציאָנס-קאָמי-טעט מאָצקין, דאָס פּרעזידיום פֿון דער פּאָליטישער קאָמיסיע אויף דעם קאָנ-גרעס: דער מחבר פֿון די דאָזיגע שורות, גרואַק, אַרלאָזאָראָוו א. אַז. וו. האָבען מיט אָנשטרענגונג זיך צוגעהערט צו מאַקדאָנאַלד'ן, וועלכער האָט גערעדט שטאַרק און פֿאַר אַ ענגלענדער — לע-בעדיג.

וואָס איז נוגע ארץ ישראל האָט מאַק דאָנאַלד בענוצט עטליכע קלאָרע און שטאַרקע אויסדרוקען: ס'איז נישטאָ — זאָגט ער — דאָרט קיין ראַסען-קאָנ-פֿליקט, די אָנפֿיהרער פֿון בוידע צדדים (ד. ה. יודען און אַראַבער) — זאָגט מאַקדאָנאַלד, וואָלטען בעדאַרפֿט איינ-שטימיג פֿערורטיילען דאָס, וואָס ס'איז אַ פֿערברעך. וואָס ס'איז נוגע די אומ-רוהען — זאָגט ער — ווילען מיר נישט מאַכען קיין חילוק צווישען מוסולמענער און יודען, צווישען קריסטען און נישט-קריסטען.

מיר ווילען נישט צוריקטרעטען — האָט ער געענדיגט — פֿאַר קיין שום פֿערברעכערישען אָנפֿאַל, ווייל מיר ווי-לען נישט, עס זאָלען טריאומפֿירען די דאָזיגע כחות, וואָס דער פֿעלקער-בונד איז געגרינדעט געוואָרען, כדי זיי צו פֿערדריקען.

די דאָזיגע רעדע, עווענטועל איהר פּאָ-ליטישער טייל — בעפֿרידיגט אונז טיילווייז דאָדורך, וואָס ער רופֿט אָן די בלוטיגע מעשים פֿון די אַראַבער ביים נאָמען — מען האָט געקענט זאָגען מעהר, אַ סך מעהר.

מיר פֿערשטעהען, אַז דער ענגלישער פּרעמיער רעדט אַנדערש אין ענגלישען פּאַרלאַמענט און אַנדערש און „פּאַרלאַמענט פֿון די פּאַרלאַמענ-טען", אויף דעם גענפֿער באָדען. מיר פֿערשטעהען, אַז דער ענגלישער מיניס-טער רעדט ווידער אַנדערש אויף זיין קאָנפֿערענץ און זיין קאַבינעט, ווי פֿון דער פּאַרלאַמענטס-טריבונע.

און דאָך — איז געווען אין דער דאָ-זיגער רעדע צו ווייניג. זי איז געשטאַ-נען אויף דעם שטאַנדפּונקט — אַזוי צו זאָגען — פּאָליציייאיש-שטראָף-געריכט-ליך — און ווי עס ווייזט אויס, האָט זי געוואָלט אויסמיידען אָנצורירען די פּאָליטישע זייט.

צו איז דאָס געשעהן צוליב אַנדערע „בעפֿריינדעטע" מלוכות, צו צוליב דער מוסולמענישער וועלט, מאַקדאָנאַלד האָט — ווייזט אויס — געוואָלט רעדען וועגען דאָזיגען פּראָבלעם ווי אָם אַל-געמיינסטען, ווי אָם ווייניגסטען, כדי ווי אָמגיכסטען אויף דעם דאָזיגען פֿאָרום ווי אָמשנעלסטען וועגען דעם אַריבער-צוגעהן...

אויף יעדען פֿאַל אָבער האָט ער גע-געבען אַן'אויסדרוק נישט בלויז דער אויפֿרעגונג און פֿעראורטיילונג, אָבער און זיין רעדע איז געווען אַ געוויסע זשעסט פֿון גרינגשעצונג לגבי די אַראַ-בער, וועלכע וואָלט אפשר בעדאַרפֿט ווירקען ווי ניכטערן. עס האָט אויסגע-זעהן, ווי דאָס מעכטיגע ענגלאַנד וואָלט געוואָלט זאָגען צו די אַראַבער: כדי אונז איבערצושרעקען זענען מיר צו שטאַרק און איהר צו שוואַך, אָבער די מעטאָ-דען פֿון אייער קאַמף בעטראַכטען מיר פֿאַר פֿערברעכערישע און — מיר ווע-לען נישט אָפּטרעטען.

„מיר וועלען נישט אָפּטרעטען" — קאָן אָבער נאָר הייסען: מיר וועלען דערפֿי-לען דעם „מאַנדאַט" און מאַנדאַט הייסט אויף לאַטייניש „אויפֿטראַג".

און דער אויפֿטראַג פֿון פֿעלקערבונד צו ענגלאַנד האָט געהייסען, אַז זי האָט צו שאַפֿען אַזעלכע בעדינגונגען, כדי צו פֿערלייכטערן די ענטשטעהונג פֿון אַ נאַ-ציאָנאַל-יודישער היים אין ארץ ישראל!

אָבער, מיר ציוניסטען — אָנשטאָט צו זיין געצוואונגען צו אַ כסדר'דיגען „אויסטייטשען", וואָס די רעגירונג פֿון גרויסבריטאַניען קלערט ביי זיך וועגען דער היים פֿאַר דעם יודישען פֿאָלק, וואָל-טען מיר ענדליך געוואָלט הערען אַ קלאָ-רע, דייטליכע און בינדענדיגע ערקלע-רונג איהרע.

היינט, נאָך אַזוי פֿיל ערפֿאַהרונגען און ענטוישונגען, פֿערלאַנגען מיר שוין פֿון ענגלאַנד ענדליך עפּעס מעהר: קלאָ-רע און אומצווייטייטיגע מעשים.

ענדליך, איצט קומען מיר דאָך נישט בעטען עפּעס נייע גנאָדען, נאָר מיר פֿערלאַנגען, מען זאָל רעאַליזירען די אינ-טערנאַציאָנאַלע רעכטליכע פֿערפֿליכ-טונגען לגבי דעם יודישען פֿאָלק.

די הקדמה צום מאַנדאַט בנוגע ארץ ישראל רעדט וועגען אַ היסטאָרישער שייכות, וועגען היסטאָרישע, אייביגע קשרים צווישען דעם יודישען פֿאָלק און ארץ ישראל. דאָס דאָזיגע היסטאָרישע שייכות איז געוואָרען אַ דאַנק די קרבנות פֿון פֿערמעגען און בלוט! — אַן'אומצו-רייסבאַר בינדניש פֿון דער לעבעדיגער געגענוואַרט.

דעם ציוניסטישען שטראָם, דאָס עלע-מענטאַרע דרענגען זיך פֿון דעם גאַנצען יודישען פֿאָלק צו דער ערד פֿון ישראל — קאָן היינט קיין שום כח נישט צו-ריקהאַלטען. און הגם מען בעטראַכט אונז אפשר פֿאַר שוואַך, איז אָבער פֿאָרט דער כח פֿון 16 מיליאָן יודען, הגם צעשפּרייטע, אָבער דורכגעדרונגען פֿון איין ווילען, נישט אַזוי קליין, ווי עס קען זיך אויסדוכטען אפשר געוויסע קרייזען, צי אויף דעם הר-הזיתים, צי ביי דער טעמזע.

און אפילו אַ באמת שוואַך פֿאָלק טאָר מען נישט דערפֿיהרען צו ספקות און דער געראַטענקייט און צו — יאוש!

לאָמיר האָפֿען, אַז די רעגירונג פֿון דער „לייבאָר-פּאַרטיי", וועט אונז דאָך ענדליך געבען דאָס, וואָס עס הייסט די היסטאָרישע גערעכטיגקייט און פֿעל-קער-רעכט!

גענף, 4. סעפּטעמבער 1929.

יודישע קאָלאָניסטען קאָנען נישט פֿערזייען זייערע פֿעלדער צוליב מאַנגעל אין זריעה

מאָסקווא (יטא) די לאַגע אין די יודישע קאָלאָניעס אין קרים און אויף אוקראַינע איז איצט זעהר אַ שווערע צו-ליב דעם, וואָס טויזענדער יודישע איי-נוואַנדערער האָבען נישט קיין זריעה מיט וואָס צו פֿערזייען זייערע פֿעלדער אויפ'ן ווינטער.

אין קרים זענען איצט פֿאַרהאַן 1600 יודישע קאָלאָניסטען, וואָס האָבען נים קיין זריעה פֿאַר זייערע פֿעלדער. אין אוקראַינע איז די לאַגע פֿיל ערגער ווי אין קרים. דאָרט זענען פֿאַרהאַן איצט 2250 ווירטשאַפֿטען פֿון יודישע קאָלאָ-ניסטען, וואָס זענען אבסאָלוט אָהן זריעה. עס פֿאָדערט זיך פֿאַר זיי 8900 צענט-נער זריעה, און געגענפֿאַל וועלען 3600 העקטאַר לאַנד בלייבען אומבעאַרבייט.

פֿון רעגירונגס-קאָמיטעט „קאָמזעט" האָט מען ערקלערט דעם קאָרעספּאָנ-דענט פֿון דער יודישער טעלעגראַפֿען-אַגענטור, אַז דער „קאָמזעט" וועט פֿאָ-דערן פֿון דער רעגירונג צו העלפֿען די יודישע קאָלאָניסטען מיט דער נויטיגער צאָהל זריעה אין דער פֿאָרם פֿון הלוואות

ערמאָרדעט אַ יוד אין גאַרבאָוו

אַ קאַפּעלוש פֿערראַט דעם מערדער

לובלין. — דאָנערשטאָג אַרום 1 ביינאַכט האָבען די איינוואוינער און גאַרבאָוו (19 קילאָמעטער פֿון לובלין) דערהערט אַ שאָס פֿון אַ רעוואָלווער. באַלד האָט מען אַלאַרמירט, אַז אויפ'ן שאָסע ליגט אַ מענש און אַ קאַלוזשע בלוט. דער קערפּער איז געווען טויט, עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער ער-מאָרדעטער איז דער 27-יעהריגער יחיאל גאָטהעלף פֿון גאַרבאָוו. די איינציגע קויל האָט איהם געטראָפֿען און מוח און ער איז תיכף געבליבען ליגען טויט.

אויפ'ן אָרט פֿון פֿערברעכען האָט מען געפֿינען דעם קאַפּעלוש פֿון מערדער, וועלכער איז אַנטלאָפֿען. די גאַרבאָווער איינוואוינער האָבען דערקענט, אַז דער קאַפּעלוש געהערט אַ געוויסען הערשעל קאַמינסקי, וועלכער איז אויך געווען בע-קאַנט אַלס שונא פֿון גאָטהעלפֿ'ן.

קאַמינסקי איז אַרעסטירט געוואָרען. ער איז זיך אָבער נישט מודה.

צום טויט פֿער'משפּט'ער פּאָגראָמטשיק ענטלאָפֿען פֿון טורמע

מאָסקווא (יטא) יעפֿים דערגאַל, איינער פֿון די צוויי פּאָגראָמטשיקעס, וועלכע זענען פֿאָריגע וואָך פֿעראור-טיילט געוואָרען דורך דעם קרייז-געריכט אין מאַריאַמפּאָל צו טויט-שטראָף פֿאַר אָרגאַניזירען אַן'אָנפֿאַל אויף אַ יודישער קאָלאָניע, איז ענטלאָפֿען פֿון תפיסה.

די מאַכט נעמט אָן מיטלען צו געפֿי-נען דעם פֿערמשפּט'ן. מען גלויבט, אַז ער בעהאַלט זיך אויס אין איינע פֿון די אַרומיגע דערפֿער ביי אַנטיסעמיטיש-גע-שטימטע פּויערים, וואָס האָבען צוזאַ-מען מיט איהם זיך בעטייליגט אין מאַכ-נאָ'ס אַרמעע.

געלד מיסברויכען ענטדעקט אין קרימער יודישער קאָלאָניע

מאָסקווא (יטא) אין דעם קאָאָפּע-ראַטיוו פֿון דער קרימער יודישער קאָ-לאָניע „מערעזשונאַ" אין יעווּפּאַטאָ-ריע, זענען ענטדעקט געוואָרען געלד-מיסברויכען אויף זעקס טויזענד רובל. עס ווערט בעהויפּטעט, אַז די דאָזיגע סומע איז פֿערשווענדעט געוואָרען דורך דעם פֿאָרזיצער פֿון דער קאָאָפּעראַטיווע דער קאָמוניסט רעזניצקי, — אויף שכור'ע הולאַנקעס. רעזניצקי איז אַרעס-טירט.

פּראָטעסט-פֿערזאַמלונגען צווישען יודען אין דער גאַנצער וועלט

רעזאָלוציע פֿון „אגודת ישראל" אין פֿראַנקפֿורט ווייטער צו אַרבייטען פֿאַר'ן אויפֿבוי פֿון ארץ-ישראל.—די פּראָטעסט-אַקציע אין אוקראַינע, דרום-אַפֿריקאַ און אַנד. לענדער

פֿראַנקפֿורט (יט"א) די היגע „אגודת ישראל" האָט גערופֿען אַ טרויער-פֿערזאַמלונג צוליב די געשעהענישען אין ארץ ישראל און גרויסען זאַל פֿון דער שולע א. נ. פֿון שמעון רפֿאל הירש. דער זאַל איז געווען איבערפֿולט. דער רעדאַקטאָר פֿון „איזראַעליט" ד"ר שאַכ-נאָוויץ, וועלכער האָט געהאַלטען די טרויער-רעדע, האָט אויסגערופֿען: עס מוז קומען אַ נביא, וואָס זאָל זיין אים-שטאַנד אויסצודריקען דעם טיפֿען צער און וועהטאָג, וואָס האָט אונז אַלעמען דאָ פֿערזאַמעלט. דער רעדנער האָט מיט ריזיגע ווערטער געשילדערט די בלו-טיגע שחיטות אין ארץ ישראל, בעזונ-דערס אין חברון און צפֿת, געגעבען דערביי אַ היסטאָרישען איבערבליק וועגען דער בעדייטונג פֿון די דאָזיגע שטעט פֿאַר'ן [illegible] יודישען ישוב אין א"י.

ה' יעקב ראָזענהיים האָט געזאָגט, אַז עס וואָלט געווען נישט-יודישליך צו ערקלערען די ברוטאַלע געשעהענישען, וואָס פּאָליטיש-נאַציאָנאַלע גע-גענזאַצען צווישען די יודען און אַראַבער האָבען דערפֿיהרט צו דער קאַטאַסטראָ-פֿע. [illegible] רמב"ם איז עס [illegible] דער חוב פֿון [illegible] יוד זיך צו [illegible], וואָס פֿאַר אַ [illegible] זענען געטאָן [illegible] און מיט וואָס זענען מיר [illegible] אויס-צובעסערן די לאַגע און עמוש-רעליגיע-זע [illegible] נישט בלויז אויפ'ן פּאָלי-טישען געביט.

ד"ר האָפֿמאַן האָט פֿאָרגעלייענט אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט איינ-געדריקט צער איבער דאָס פֿערגאָסענע יודישע בלוט און פֿערזיכערונג, אַז די אגודת-ישראל וועט ווייטער אַרבייטען פֿאַר'ן אויפֿבוי פֿון אַ יודיש ארץ ישראל, און וועלכען עס זאָל הערשען דאָס וואָרט פֿון גאָט.

* * *

מאָסקווא (יטא) פּראָטעסט-פֿער-זאַמלונגען געגען די בלוטיגע געשעהע-נישען אין ארץ ישראל זענען אָפּגע-האַלטען געוואָרען אין כאַרקאָוו, קיעוו, און אַנדערע גרעסערע שטעט און ראַ-טען-פֿערבאַנד.

אין קיעוו האָבען דריי הונדערט אַר-בייטער פֿון דער פֿאַבריק „אַרסענאַל" בעשלאָסען אויסצודריקען זייער פּראָטעסט דורך דעם, וואָס זיי וועלען פֿרייוויליג אוועקגעגעבען אַ האַלבען טאָג פֿון זייער פֿערדינסט. דאָס געלד וועט אָבער געהן נישט פֿאַר די נעלומטע אין ארץ ישראל נאָר פֿאַר'ן בוי פֿון סאָוויעטישען אַגראַ-פּלאַן „ביר-ביגזשאַן".

אין כאַרקאָוו זענען אויף פֿיל פֿאַברי-קען פֿאָרגעקומען פּראָטעסט-פֿערזאַמלונ-גען אַראַנזשירט דורך קאָמוניסטען. אויף יעדער פֿון די דאָזיגע פֿערזאַמלונגען איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע געגען דעם ענגלישען אימפּעריאַליזם, דער ציוניסטישער אַגענטור און... דעם צווייטען אינטערנאַציאָנאַל.

* * *

האַמבורג (יטא) די היגע יודישע קהלה-פֿערוואַלטונג האָט אָפּגעהאַלטען אַ עקסטרא-זיצונג אין צוזאַמענהאַנג מיט די געשעהענישען אין ארץ ישראל און אָנגענומען אַ רעזאָלוציע.

* * *

יאָהאַנעסבורג (יטא) דאָס היגע יודענטום האָט אָפּגעהאַלטען אַ גרויסע פּראָטעסט- און טרויער-פֿערזאַמלונג צו-ליב די געשעהענישען אין א"י. נאָך דער פֿערזאַמלונג האָט זיך פֿאָרמירט אַ דע-מאָנסטראַציע, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט העכער 3000 פּערזאָן. די דעמאָנסטראַציע האָט דורכמאַר-שירט די הויפּט-גאַסען פֿון שטאָט ביז זי איז צוגעקומען צו דער הויפּט-סינאַ-גאָגע, וואו עס איז אָפּגעריכט געוואָרען אַ תפלה און עס איז געמאַכט געוואָרען אַן'אל מלא רחמים פֿאַר די קרבנות אין ארץ ישראל.

אַ דעלעגאַציע, וועלכע האָט רעפּרעזענ-טירט דעם „באָרד אָף דעפּיוטיס" פֿון דרום-אַפֿריקאַ און די אָרטיגע ציוניסטי-שע פֿעדעראַציע איז אַוועק צום פּרע-מיער-מיניסטער גענעראַל הערצאָג און איהם איבערגעגעבען די אָנגענומענע רע-זאָלוציע מיט דער בקשה זי איבער-שיקען דער ענגלישער רעגירונג.

* * *

בערלין (יט"א) דער פֿערבאַנד פֿון די מזרח-יודישע אָרגאַניזאַציעס און דער „פֿערבאַנד פֿון די רוסישע יודען" האָבען אָפּגעהאַלטען אַ געמיינזאַמע פּראָטעסט-פֿערזאַמלונג. דער גרויסער זאַל פֿון די מוזיקער איז געווען איבער-פֿולט, אַזוי, אַז הונדערטער מענשען זע-נען געבליבען אין דרויסען. דער פֿאָרזי-צער שמואל האַרטודער האָט געעפֿנט די פֿערזאַמלונג מיט אַ רעדע און האָט [illegible] רעאויש. עס זענען אַרויסגעטרעטען אַ גאַנצע ריי רעדנער, ווי ראַבינער נאָ[illegible]בעל, ד"ר אַלטשול, בן-ציון פֿעם, ד"ר טויבעס, ד"ר אַראַץ א. א., וועלכע האָ-בען בעצייכענט די געשעהענישען אין ארץ ישראל אַלס אַ יודיש-נאַציאָנאַל-אומגליק און שאַרף פּראָטעסטירט געגען דער אַדמיניסטראַציע. נאָכדעם זענען אָנגענומען געוואָרען אַ ריי ענטשפּרע-כענדע רעזאָלוציעס.

* * *

פּראַג (יט"א) די געשעהענישען אין ארץ ישראל האָבען אַרויסגערופֿען צווי-שען דעם טשעכאָסלאָוואַקישען יודענ-טום דעם טיפֿסטען פּראָטעסט און טרוי-ער. די ציוניסטישע פֿעדעראַציע האָט גערופֿען אַ פּראָטעסט-מיטינג אין גרויסען זאַל פֿון יודישען ראַטהויז. עס זענען אַרויסגעטרעטען אַ ריי יודישע רעדנער, ווי אויך אַ טשעכישע שריפֿט-שטעלערין. מיט אַ שאַרפֿער רעדע איז אַרויסגעטרעטען דער טשעכאָסלאָוואַקי-שער מיטגליד פֿון אַדמיניסטראַטיווען קאָמיטעט פֿון דער יודישער אַגענץ ד"ר יוסף, וועלכער האָט געענדיגט מיט די ווערטער, וואָס לואי מאַרשאַל האָט גע-זאָגט אין ציריך: „ארץ ישראל וועט גע-בויט ווערען".

פּראָטעסט-פֿערזאַמלונגען זענען אויך אָפּגעהאַלטען געוואָרען אין אַ ריי טשע-כישע פּראָווינץ-שטעט, ווי ברין, מונ-קאַטש און אַנדערע.

—0—

דער יודען-רייַנער דאָקטוירים-צוזאַמענפֿאָהר

ווי טשעכאָטשינעק ווערט „פּאָלאָניזירט". — די היגע יודישע קור-געסט און די ארץ-ישראל-געשעהענישע.

(אַ בריף פֿון טשעכאָטשינעק, ספּעציעל פֿאַר'ן „לאָדזער טאָגעבלאַט")

זונטאָג, דעם 1 ד. ח. האָט זיך אין טשעכאָטשינעק אָנגעהויבען דער צווייטער דאָקטוירים-צוזאַמענפֿאָהר, וועלכער ווערט אָפֿיציעל אָנגערופֿען „דער צווייטער ערגענצונגס-קורס פֿון די דאָק-טוירים אין פּוילען".

דער אָרגאַניזאַציאָנס-קאָמיטעט, וועל-כער בעשטעהט היי-יאָהר פֿון פּראָפֿ. ע. לאַם, אַלס פֿאָרזיצענדער, דאָצענט לאָ-רענטאָוויטש אַלס וויצע-פֿאָרזיצענדער, ד"ר טש. האַפּע אַלס סעקרעטאַר, ביר-גערמייסטער פֿון טשעכאָטשינעק, א. קאַ פֿערקאָוויטש אַלס קאַסיר און סט. זשור קאָווסקי אַלס איינקוואַרטירונגס-אינ-ספּעקטאָר, האָט היי-יאָהר אַרויסגעשיקט 9000 איינלאַדונגען צו אַלע דאָקטוירים אין פּוילען. דערפֿון האָבען זיך אָנגע-מעלדעט 190 דאָקטוירים, אַז זיי וועלען קומען צו דער קאָנפֿערענץ און געקומען זענען 120 דאָקטוירים דערפֿון איינציגע יודען.

ווי ס'איז צו זעהן, איז אין אָרגאַניזאַ-ציאָנס-קאָמיטעט היי-יאָהר נישט אַריין קיין איין יוד און יודען האָבען בכלל נים געוואָלט זיך בעטייליגען, ווייל די יודי-שע דאָקטוירים געדענקען נאָך גאַנץ גוט דעם פֿאַר אַ יאָהריגען פּאַטש אין פּנים, וואָס זיי האָבען דאָ בעקומען, דערמיט וואָס מ'האָט ביים באַנקעט אין מולער'ס זאַל אָפּגעזונדערט די יודישע דאָקטוירים פֿון די קריסטליכע...

היי-יאָהר האָט מען שוין פֿערשפּאָרט צו מאַכען אָט די אַלע בעמערקונגען, ווייל באַלד ביים אָנהויב פֿון'ם סעזאָן האָ-בען די יודישע דאָקטוירים, וועלכע פּראַקטיצירען אין טשעכאָטשינעק ווי ד"ר פּראַשקער פֿון לאָדז, ד"ר פּישמאַן און ד"ר הורוויטש פֿון וואַרשא, גע-שטעלט די פֿראַגע, ווי אַזוי זאָלען זיי האַנדלען איצט, ווען דער אינצידענט מיט די יודישע דאָקטוירים איז נאָך נים געוואָרען ערלעדיגט.

דערויף האָבען די קריסטליכע דאָק-טוירים מיט די יודישע דאָקטוירים גע-האַט אַ געמיינזאַמע קאָנפֿערענץ, אויף וועלכער יודען האָבען אַרויסגערוקט אַ רעזאָלוציע פֿון צוויי פּונקטען, דהיינו: אַז די דאָקטוירים אין טשעכאָטשינעק בעדויערן זעהר, וואָס די יודישע דאָק-טוירים זענען אַזוי מאָוס בעהאַנדעלט געוואָרען און זיי גאַראַנטירען, אַז להבא וועט אַזעלכעס מעהר נישט פֿאָרקומען.

די ערשטע רעזאָלוציע איז אָנגענומען געוואָרען בהסכם כולם.

די צווייטע העלפֿט פֿון דער רעזאָלו-ציע, וועלכע בעהויפּטעט, אַז די דאָזיגע מאָוסע האַנדלונג מצד קולטורעלע מענ-שען איז אַמנ'אומענשליכער מאָט און אַ מאָוסע בעליידיגונג, וואָס עס דאַרף אַרויסרופֿען אומענשליכקייט און אונ-עמוט...

די דאָזיגע צווייטע העלפֿט פֿון דער רעזאָלוציע האָבען די קריסטען בשום אופֿן נישט געוואָלט אַקצעפּטירען, וואָס ווידער מצד פֿון די יודען, האָט דאָס אַרויסגערופֿען אַ אונוויליען ווייטער גע-מיינזאַם צו אַרבייטען און זענען געבלי-בען פּאַסיוו צו אַלעם, אַזוי ווייט, אַז אין צוזאַמענפֿאָהר האָבען זיי בעשלאָסען זיך נישט צו בעטייליגען. אַלע יודישע דאָקטוירים האָבען דאָס דורכגעפֿיהרט בשלימות, אויסער יחידים, וועלכע זענען געקומען און זענען געבליבען מחוץ למחנה...

די מחותנים פֿון דער שמחה זענען געבליבען זעהר צופֿרידען דערפֿון, וואָס דער ערגענצונגס-קורס איז געבליבען אַ „ריין-פּוילישער", ווי דאָס האָט אויסגע-דריקט איינער פֿון די אָנטיילנעמער ביי דער שלוס-זיצונג, בעמערקענדיג, אַז טשע-כאָטשינעק ווערט בכלל אַלץ מעהר פּאָ-לאָניזירט...

נאַטירליך, די שוואַרצע צעהנדליגער טויזענדער זלאָטים ברענגען דאָ ווייטער אַריין דווקא די יודישע קור-געסט פֿון וואַרשא און לאָדז... ביים נעמען איז מען דאָ זעהר טאָלעראַנט, אָבער ווען עס קומט צו געבען — זעהט עס אויס אַ קאַפּעלע אַנדערש...

פֿאָריגע וואָך האָט זיך צו דער קור-דירעקציע געווענדעט אַדוואָקאַט אברהם לעווינסאָן, וועלכער ווייט אין טשעכאָ-טשינעק, און געבעטען דעם לצוע-זאַל אויף אָפּצוהאַלטען אַ פּראָטעסט-פֿערזאַמ-לונג וועגען די געשעהענישען אין ארץ ישראל. האָט דער דירעקטאָר צוערשט צוגעזאָגט אויף זיכער דעם זאַל, אָבער ווען די אַפֿישען זענען שוין געדרוקט גע-וואָרען, האָט ער אין דער לעצטער מי-נוט צוריקגעצויגען זיין ערלויבניש און דער פּראָטעסט-פֿערזאַמלונג האָט גע-מוזט איינגעאָרדענט ווערען אינ'ם קליי-נעם זאַל פֿון ה' רייכענבערג אין „בעל-וועדער".

צו דער טרויער-פֿערזאַמלונג זענען געקומען טויזענדער מענשען, אַזוי, אַז דער זאַל איז געווען צו קליין און הונ-דערטער מענשען זענען געשטאַנען אויפֿן גאַס און ביי די פֿענסטער פֿון זאַל.

צום ערשטען האָט גערעדט ד"ר פּ. פּראַשקער פֿון לאָדז. דערויף האָבען גע-רעדט ה' שחור פֿון וואַרשא און ה' לעווין פֿון וואַרשאַווער קרן קימת. דעם גרעס-טען איינדרוק האָט געמאַכט די רעדע פֿון אַדוו. אברהם לעווינסאָן, דער איצ-טיגער וויצע-פּרעזידענט פֿון בריסק. פֿיל פֿון די אָנוועזענדע האָבען געוויינט.

ד"ר פּראַשקער האָט פֿאָרגעלעגט אויס-צודריקען אַ דאַנק דער פּוילישער רעגי-רונג און בעזונדערס דעם גענעראַל-קאָנ-סול ד"ר טומים זבישעווסקי פֿאַר דער אונטערשטיצונג לטובת יודען. דער פֿאָר-שלאַג איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָ-רען.

מיט אַ הזכרה נאָך די קדושים איז פֿער-ענדיגט געוואָרען דער טרויער-מיטינג פֿון די טשעכאָטשינקער יודען.

אין דער פֿריה איז אין קאָרנגאָלד'ס שוהל פֿאָרגעקומען אַ הזכרה, וואָס ה' שמחה רעכטמאַן פֿון וואַרשא האָט גע-מאַכט. ביי די עליות זענען געזאַמעלט געוואָרען ביז 1000 זלאָטים פֿאַר די גע-ליטענע אין ארץ ישראל.

ב. ס.

אַנעקדאָטען

וועגען משה מענדעלסאָן

(פֿון מ. ליפּסאָנ'ס בוך)

דער יודישער פֿילאָסאָף משה מענ-דעלסאָן איז אַמאָל געווען פֿערבעטען אויף אַ מאָלצייט ביי אַ דייטשען דוכס. אויפֿן מאָלצייט זענען געווען גרויסע שרים, מלוכה-מענטשען און געהויבענע גלחים. מענדעלסאָנען האָט מען געזעצט אויף אַ בכבודיקן אָרט, לעבען אַ קאַטוי-לישען גלח. און היות ווי מענדעלסאָן איז געווען נזהר נים צו עסען קיין טריפֿות, האָט מען איהם דערלאַנגט בעזונדערע מאכלים.

ביים עסען רופֿט זיך אָן דער קאַטוי-לישער גלח צו מענדעלסאָנען:

— ווען, הער מענדעלסאָן, וועט איהר שוין מעגען עסען מיט אונז צוזאַמען?

— אויף אייער חתונה... ענטפֿערט איהם מענדעלסאָן קורץ און שאַרף.

בעת משה מענדעלסאָן איז געוואָרען מפֿורסם פֿאַר אַ גרויסען געלערנטען און פֿילאָסאָף, האָבען די געלעהרנטע פֿון דער בערלינער אַקאַדעמיע איהם אויס-געקליבען פֿאַר אַ חבר אין דער אַקאַדע-מיע. דער דייטשער קייסער, פֿרידריך דער גרויסער, האָט אָבער נישט מסכים געווען און אויסגעמעקט מענדעלסאָנס נאָמען פֿון דער רשימה.

אַז מענדעלסאָן איז דערפֿון געוויר געוואָרען, האָט ער געזאָגט מיט אַ שמייכל:

— מיר איז ליבער, אַז די געלערנטע האָבען מיר אויסגעקליבען און דער קיי-סער האָט נישט מסכים געווען, איידער דער קייסער זאָל מיך אויסקלייבען און די געלעהרנטע זאָלען נישט מסכים זיין.

אַ מחבר איז אַמאָל געקומען צו משה מענדעלסאָן, בעטען אַ הסכמה אויף זיין חיבור — אַ פּירוש אויף „איכה".

מענדעלסאָן קוקט אַריין אין חיבור — נישט קיין רעיון, נישט קיין לשון, ס'קלעפּט זיך נישט אַ וואָרט צו אַ וואָרט.

— הערט זאָגט ער צום מחבר — איהר האָט געמאַכט אַ פּירוש אויף קינות מ'דאַרף אָבער זאָגען קינות אויף אייער פּירוש.

דער יודישער פֿילאָסאָף משה מענ-דעלזאָן איז, כידוע, כל ימיו געווען אַ בוכהאַלטער ביי אַ רייכען סוחר אין בער-לין. ווי ס'טרעפֿט, איז דער סוחר אַליין געווען אַ פּראָסטער מענטש, אַ גרויסער עם-הארץ, האָט אָבער געפֿיהרט גרויסע געשעפֿטען און געהאַלטען אַ סך משר-תים מיט מענטשען.

— זע — זאָגט אַמאָל צו מענדעלסאָ-נען איינער פֿון זיינע ידידים — ווי נישט ריכטיק גאָט פֿיהרט די וועלט. דו, וואָס דו ביסט אַזוי געלערענט, ביזט אַ מענטש ביי יענעם און דיין בעל-הבית, אַ פּראָס-טאַק, פֿיהרט גרויסע געשעפֿטען און איז אַ גביר אַדיר.

— אדרבא — ענטפֿערט איהם מענ-דעלסאָן — זעה ווי ריכטיק גאָט פֿיהרט די וועלט. איך, וואָס האָב געלעהרנטקייט, קען זיין אַ בוכהאַלטער און האָבען חיונה. וואָס וואָלט אָבער מיין בעל-הבית, געטאָן, ווען ער וואָלט קיין גביר נישט געווען?...

—0—

לאדזשער כראניק.

ויצונג פון דער האנדעלס-קאמער.

(ג) אויף מאנטאג דעם 16. ד. ח. האט דער פרעזעס פון דער לאדזשער האנדעלס-קאמער, קאנסיל גייער צונויפגערופען א פלענאר-זיצונג, וואס וועט פארקומען אין לאקאל פון דער קרעדיט-געזעלשאפט, פאמארסקא 19.

אויף דער טאגס-ארדנונג געפינט זיך די פראגע וועגען בעשטעטיגען די צוויי-טע טייל פון סטאטוט און פרייע פאר-שלאגען.

אונגליקספאל מיט א מאטא-ציקליסט.

(וו) זונטאג בייטאג איז דער אלעק-סאנדערער איינוואוינער געהארד אונ-גער געפאהרען אויף א מאטאציקל פון אלעקסאנדער קיין לאדז. אויפ'ן וועג איז אוהם געפלאצט אנ'אפאנע פון הינטער-שטען ראד און דער מאטאציקל איז ארונגעפאלען. אין ריזו צוקוועטשענדיג צו דער ערד דעם מאטאציקליסט. אונ-גער איז א שווער פערוואונדעטער אפ-געפיהרט געווארען קיין לאדז אין שפּי-טאל אריין.

דונער פאלט אריין אין א בוים, דערהרגעט אמענש

אויז דערנאך דערהרגעט אנ'אלטע 70 יעהריגע פרוי

(§) זונטאג אווענד איז אויף טייל ערטער פון לאדזשער פאוויאט ארובערגע-גאנגען א שטורם מיט דונערן און בליצען. אין דונער האט דער'הרג'עט אויפ'ס טויט אנ'אלטע פרוי פון 70 יאהר. דאס איז געווען אין דארף קאלסקא וואלנא,

דער דונער איז אריין אין א בוים, וואס איז געשטאנען אויפ'ן הויף פונ'ם פויער. נאכדעם ווי דער דונער איז צוריק ארויס פונ'ם בוים איז ער אריין אין דער טראפ צו וועלכער עס איז געווען צוגעבונדען א הונט. דער הונט איז תיכף דערהרג'עט געוואָרען. דערמיט האט זיך נאך אבער נישט געענדיגט. דער דונער איז דאן דורך דער אפענער טיר אריין אין דער וואוינונג און דער'הרג'עט די טומער פונם פויער, די אלטע 70-יעהריגע פרוי וואס איז געזעסען בעם אויווען און גע-נאנטשעט א קינד. דאס קינד האט צום גליק נישט געשאדט.

צום אבצייכעז-טאג פון קרן קימת לישראל.

די פארבערייטונגען צום אפצייכען-טאג, וועלכער קומט פאר קומענדיגען דינסטאג, זענען אין פולען גאנג. אין צוזאמענהאנג דערמיט איז זונטאג אווענד פארגעקומען א פלענאר-זיצונג פון די פארשטעהער פון אלע ציוניסטי-שע גרופירונגען און יוגענד ארגאניזא-ציעס. אין רעזולטאט האבען די ארגא-ניזאציעס זיך פערפליכטעט צו שטעלען אלע זייער מיטגלידער צו דער ארבייט פון אפצייכען-פערקויף און אין נאהנסטע טעג צושטעלען א גענויע רשימה פון אלע אנטיילנעמער.

נישט מיטגלידער פון ארגאניזאציעס, וועלכע ווילען אנטיילנעמען און אפציי-כען-טאג, דארפען זיך מעלדען דירעקט אין קרן קימת ביורא.

* * *

נעכטען אווענד איז אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פאר-געקומען א פרויען-פערזאמלונג אין צו-זאמענהאנג מיט'ן פארשטעהענדען אפ-צייכען - טאג פון קרן קימת. נאכ'ן ארומרעדען דעם פלאן פון דער ארבייט, איז בעשלאסען געווארען אויפצופאָדע-רען אלע מיטגלידער פון דער פרויען-ארגאניזאציע „וויזא" זיך צו בעטייליגען אין אפצייכען-טאג און צו דעם צוועק צוזאמענצורופען אויפ'ן היינטיגען דאָ-נערשטאג א ספעציעלע פערזאמלונג.

טראגישער זעלבסטמארד פון שטאטישן אינזש. אין רודא-פאביאניץ

ער האט נישט געקאנט איבערלעבען די שאנדע, וואס זיין פרוי האט איהם עפענטליך געפאטשט

(§) אין גלוקסמאנ'ס ווילע אין רודא פאביאניץ איז נעכטען פארגעקומען א שוידערליכער זעלבסטמארד, וואס האט אויפגערודערט די גאנצע אומגעגענד. דער זעלבסטמערדער איז דער בעוואוס-טער אינזשעניער פון רודא-פאביאניצער מאגיסטראט אלעקסאנדער משעסלאוו-סקי, א מענש מיט א זעהר שעהנער רע-פוטאציע און א גוטען נאמען אין דער שטאט. זונטאג בייטאכט איז ער מיט דער פרוי געווען פערבעטען צוגאסט בעם נעוו. וויצע-בורמיסטער אינזש. כאוינאצקי. וואו עס איז געווען פערזא-מעלט די גאנצע „שמיעטאנקע" פון שטעטעל. ווען דער עולם איז שוין געווען אביסעל בגלופין האט זיך משעסלאוו-סקי'ס פרוי אנגעהויבען צו קריגען מיט'ן מאן און צום סוף, האט זי איהם אלע-מען אין די אויגען דערלאנגט א פאטש. פאר גרויס שאנדע איז משעסלאווסקי ארויס אינ'ם גארטען און דארט זיך ארייגעשאסען א קויל אין קאפ. דער אונגליקליכער זעלבסטמערדער איז גע-בליבען ליגען א טויטער אויפ'ן ארט.

מאמוגיקאט.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם פארשטע-הענדען אלגעמיינעם צוזאמענפאהר פון דער יודישער שטודירענדער יוגענד אין אויסלאנד (פוילישע בירגער) קומט פאר מיטוואך דעם 11 ד. ח. 7.80 אווענד אין לאקאל פון מעדכען-גימנאזיום (פי-ראטקאווסקא 6) א פערזאמלונג פון דער לאדזשער יודישער שטודירענדער יוגענד אין אויסלאנד.

דער ארגאניזאציאנס-קאמיטעט בעט אלע סטודענטינס און סטודענטען צאהל-רייך און פינקטליך צו ערשיינען.

ארגאניזאציאנס-קאמיטעט.

איינברוך אין דער יודישער קרעדיט-באנק אין פאביאניץ

די קאסע-ברעכער האבען שוין געהאט אויסגעברענט א לאך אין דער קאסע. אין דער לעצטער מינוט זענען זיי אבער אנטלאפען.

(§) זונטאג בייטאכט האבען זיך גנבים ארייגעקריגען אין לאקאל פון דער יודישער קרעדיט-באנק אין פא-ביאניץ און געוואלט אויפברעכען די אייזערנע קאסע. די קאסע-ברעכער האבען שוין געהאט אויסגעברענט א לאך אין דער אייזערנער טיר. אין דער לעצ-טער מינוט, ווייזט אבער אויס, האבען זיי זיך פאר עפעס דערשראקען און אי-בערלאזענדיג זייער גאנצן פעקעל איינ-ברוך-מכשירים, האבען זיי געמאכט פלימה. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָ-רען, אז די גנבים זענען אנטלאפען אין דער ריכטונג פון לאדז.

די פאליצי האט תיכף געמאכט אנ'א-אבלאווע. די רעזולטאטען פון דער אב-לאווע ווערען דערוויל געהאלטען בסוד. ווי מיר דערוויסען זיך אבער זענען שוין בוז איצט פערהאלטען געווארען עט-ליכע פערשוינען, וואס זענען זעהר שטארק פערדעכטיג אינ'ם איינברוך.

גרויסע שוועריגקייט ביי קובר-זייז קינדער

פוז עלטערן, וואס האבען נישט קיין אקטען

די צרה פון אונריכטיגע דאקטאר-צעטלען: עופה'לעך מוזען ליגען צו עטליכע טעג איז אבל-שטוב; צום אומגליק אויך א געלד-שארען פון קראנקען-קאסע

(ג) צוליב אומגעהויערע שוועריגקיי-טען, וואס מענשען האבען אויסצו-שטעהן מחמת נישט דורכגעפיהרטע התונה-אקטען, האלטען מיר פאר אונ-זער חוב אויפמערקזאם צו מאכען אויף אט וואס:

ביי פאמיליעס, וועלכע האבען נישט קיין חתונה-אקטען, אז עס שטארבט חלילה ביי זיי א קינד, גיבען די דאק-טוירים על פי רוב ארויס טויט-צעטלען, לויט וועלכע די פערשטארבענע קינדער ווערען גערופען אויפ'ן פאטער'ס נא-מען. אזעלכע צעטלען ברענגען דערצו, אז אין ציוויל-שטאנד-אמט קאן מען בשום אופן נישט דורכפיהרען די לויה-פארמאלזטעטען, מחמת דאס קינד איז פערשריבען אויפ'ן דאקטאר - צעטעל אויפ'ן פאטער'ס נאמען און דערזעלבער האט נישט קיין אקטען. און זעהר פיל פאלען דארפען די טרויעריגע עלטערן אונטערווערפען בעים דאקטאר, ער זאל איבערשרייבען דעם צעטעל אזוי, אז דאס פערשטארבענע קינד זאל אנגערו-פען ווערען אויף דער מוטער'ס נאמען באופן, אז עס זאל קומען צו קבורה אלס קינד פון אנ'אונבעוואוסטען פא-טער. אבער נישט שטענדיג וויל עס דער דאקטאר מאכען און נישט שטענדיג טרעפט מען איהם אנדערהיים אין דער צייט, ווען דאס מת'ל דארף קומען צו קבורה. אזא פאל האט געטראפען מיט א לאדזשער ארבייטער פנחס נירענבערג. זיין פערשטארבען קינד איז געלעגען 2 טעג און נישט די ראבינאט-קאנצע-לאריע און נישט דער ציוויל-שטאנד-אמט האט איהם געקענט דערצו העל-פען. דער מענש האט ממש געוויינט און דער דאקטאר-צעטעל איז נישט אויסגעבעסערט געווארען.

דעם אונגליקליכען פאטער בלייבט דעריבער, ער זאל נעמען מאכען חתונה-אקטען מיט זיין בעטריבט ווייב, און דאס פערשטארבענע קינד זאל דער-וויל ליגען אין דער אבל-שטוב. און אלץ — צוליב'ן אונפארזיכטיגען אויס-געשריבענעם דאקטאר-צעטעל.

אגב האבען אזעלכע עלטערן, וואס האבען נישט קיין חתונה-אקטען, פון דעם אומגליק אויך א געלד-פערלוסט. אויף עס געלונגט שוין ארויסצוקריגען פונ'ם דאקטאר א צעטעל, אז דאס פערשטארבענע קינד געהערט נאר צו דער מוטער (וועלכע האט נישט קיין אקטען), וועהרנד-אן די פאמיליע די רעכט צו געניסען פון די פארגעזעהענע לויה-קאסטען פאר דעם פערשטארבע-נעם קינד. ביי אנ'ארבייטער - משפחה מאכט אוים די דאזיגע שטיצע זעהר א סך, ווייל בעת שבעה ר"ל קען אנ'אר-בייטער זיך נישט ווידמען זיין בעשעפ-טיגונג.

מיר דערוויסען זיך, אז דער דאזיגער געלעגענהייט וועט דער ראבינאט ווידמען א ספעציעלע זיצונג, כדי צו אינ-טערווענירען ביי דער קהלה, זי זאל פועל'ן ביי דער קראנקען - קאסע - לייטונג, אז אין אזעלכע אונגליקס-פאלען ביי פאמיליעס, וואס האבען נישט קיין חתונה-אקטען, זאלען אנערקענט ווערען די רעליגיעזע חתונות און די עלטערן זאלען ארויסקריגען די געהעריגע „לויה-שטיצע".

עס איז צו האפען, אז די קהלה וועט אין דער אנגעלעגענהייט אונטערנעמען ענטשפרעכענדע שריט! בלויז דער נאך טינגער פאל מיט דעם פערצווייפעלטען ארבייטער נירענבערג דארף זיין א גע-נוגענדער שטויס צו דעם.

פערזענליכעס.

דער קוראטאר פון פאזנאנסקיס שפי-טאל דאקטאר ג. גוטמאן איז צוריקגע-קעהרט פון זיין אורלויב און איבערגע-נומען זיין אמט.

* * *

דער לאדזער אינזשיניער-עלעקטרא-טעכניק ח' עפים בינדלער איז דורך דעם שווייצארישען הויפט-בילדונגס-ראט נאמינירט געווארען אלס אסיסטענט פון טעארעטישער עלעקטראטעכניק ביים ציריכער פאליטעכניקום.

עלטערן!

דאס געזונד פון אייערע קינדער איז אייער גרעסטער אוצר. למה"ש שיקט אייערע קינדער נאר אין חדרים אדער שולען, אין וועלכע ס'איז פאראן א שול-דאקטאר.

Dr. A. Scłowiejczyk

קינדער קראנקהייטען.
ציריקגעקעהרט
פּיאָטרקאָווסקא 4 — טעלעפאן 29-85.

בערא̄טונגען פון פאבריקס-דעלעגאטען

וועגען א לויז-אקציע אין די טעקסטיל-פאבריקען.

(וו) אין די פראפעסיאנעלע פעראיי-נען פון די טעקסטיל-ארבייטער זענען לעצטענס פארגעקומען מעהרערע בערא-טונגען פון די פאבריקס-דעלעגאטען, וועלכע האבען ארומגערעדט די לאגע פון די ארבייטער אין צוזאמענהאנג מיט דער לאגע, וועלכע האט זיך שוין אנ-געהויבען צו בעסערן.

פיל פאבריקס-דעלעגאטען זענען זא-גאר אזוי אפטימיסטיש געשטימט, אז זיי ווייזען שוין אפילו אן, אז איצט איז געקומען די העכסטע צייט אויסצוליי-זען די אוצטוגע שכירות פון די אר-בייטער מיט די שכירות, וואס זיי האבען בעקומען פאר דער מלחמה. לויט די פעסטשטעלונגען פון די פראפ. פעראיי-נען בעטרעפט די אוצטוגע שכירות 32 פראצ. פון פאר מלחמה'דיגען פער-דינסט.

אויף די פערזאמלונגען איז בעשלא-סען געווארען צו זאמלען סטאטיסטישען מאטעריאל, כדי פארצובערייטען אנ'ענ-ערגישע לוין-אקציע.

—0—

צו מיליטער-איבונגעז

געהט היינט דער לעצטער טורנוס.

(ב) היינט איז דער לעצטער טערמין, אין וועלכען אלע רעזערוויסטען, וואס דארפען היינטיגעס יאהר דורכמאכען די מיליטערישע איבונגען, מוזען זיך מעלדען אין דער פ. ק. או. די רעזער-וויסטען מוזען מיט זיך מיטברענגען אלע נויטיגע דאקומענטען. זיי וועלען תיכף בעקומען אלע פארמאליטעטען, כדי צו פאהרען אין דער מיליטערישער פראקטיקע. רעזערוויסטען וועלכע זע-נען פאר-א-יאהרען נישט געווען אויף די מיליטער-איבונגען און האבען ביז איצט נישט דערהאלטען קיין „קארטי פאוואלאניע" דארפען זיך אויך היינט מעלדען אין פ. ק. או. שולדיגע אין עובר זיין אויף דער פארארדנונג וועלען שטרענג בעשטראפט ווערען.

—0—

נאדזארען

(ט) אדוו. גלאטער האט ארייגעגעבען אין האנדעלס-געריכט א בויטע צו פראלאנגירען די צאהלונגען פון דער פירמע „י. בערקענשטאט" א ראמען-קאנפעקציע-מאגאזין אויף נאוואמיעס-קא גאס 18.

(27-טע פארטזעצונג)

— די דאקטאר איז נישט פערזיכערט ווען דעם — האט ווענק געזאגט — ווער עס שטעלט און קאן זיין נויט, ערפילט שטענדיג זיין חוב. סעהר ווערטפערגעט קאן מען נישט טון. אבער, הער באס, איין זאך מוז איהר מיר צוזא-גען. געבענדיג מיר די האנט: קיינעם זאלט איהר נישט דער-צעהלען וועגען דעם, וואס איהר האט היינט איבערגעלעבט און געזעהען... אויך איך, הער דאקטאר, בעט איך. דא געהט היינט אנ'אינגעהויערער פערברעכער. איך בעט אייך צו גע-דענקען. דא האנדעלט זיך נישט וועגען איין פערברעכען, נאר וועגען א גאנצען פערברעכערישען דור...

פון פאליציי-בעאמטען, וואס האט דער ערשטער זיך געפינען אויפ'ן ארט, האט זיך ווענק'ן נאך איינגעגעבען צו דערוויסען, אז ער האט געזעהען עטליכע געשטאלטען, וואס האבען זיך געשארט נעבען דער מויער. די פינסטערניש האט נישט געלאזט זעהען, וויפיל זיי זענען. מען האט נישט גע-קאנט בעמערקען, ווי זיי זעהען אויס. איינער פון די בעפאל-לענע האט זיך אפגעשטעלט און אנלאפענדיג איהם פאר דער מארדגארטע, האט ער עטליכע מאל אויסגערופען:

— די פרוי. די פרוי דארף מען ארעסטירען! — דאן איז ער א מער'חלש'טער אנידערגעפאלען.

— עס האט דערנאך, — האט דער בעאמטער ווייטער דער-צעהלט — האט ער מיך אפגעלאזט. און איך בין צו דער מויער, אבער דעמאלט איז שוין קיינער נישט געווען. די פער-ברעכער האבען זיך געמוזט איינער דעם אנדערען העלפען בעם אראפשפרינגען די מויער. איך האב געוואלט נאך נאך זיי, אבער די מויער איז געווען צו הויך. דאן בין איך צוריק אויפ'ן ארט פון פערברעכען.

— און די פרוי? — האט געפרעגט ווענק — וואס איז מיט איהר געשעהען?

— איך האב געהאט דעם איינדרוק...

— גוט, הער שטאט, נישט אייער איינדרוק דארף איך, נאר דאס, וואס איהר האט געזעהען מיט די אייגענע אויגען און געהערט מיט די אייגענע אויערען.

— ווען איך בין צוריקגעקומען, האט מיין קאלעגע פעסט געהאלטען די פרוי. איך האב געשריגען: ארעסטירט זי. ארעסטירט זי אויף יעדען פאל. האלט פעסט! לאז נישט אפ! מיר זענען געווען שטארק אויפגערודערט. זי האט גע-רופען:

— איך וויל רעדען מיט'ן הער פראקוראר ווענק!

און האט געשטעלט א ווידערשטאנד. מיר האבען איהר געבונדען די הענד. מיר זענען געווען בלויז צוויי מענשען, און מיר האבען נאך געמוזט העלפען דעם בעפאלענעם און פערוואונדעטען חבר. מיר האבען דעמאלט נישט גע-וואוסט, וואס עס איז געשעהען. ערשט שפעטער האבען מיר בויידע...

— בויידע?... דערצעהלט בלויז דאס, וואס איהר אליין האט געזעהען.

דערנאך האט איך מיר געפרובט כאפען, וואס עס איז געשעהען. איינער איז געלעגען אויפ'ן ברוק אין א טויד בלום. ער האט אויסגעזעהען טויט. ער איז געווען פערגלייווערט. א צווייטער האט געקרעכצט. דעמאלט איז אנגעקומען א דריי-טער פאליציאנט. מיר האבען איהם געשיקט צום טעלעפאן ער זאל ארויסרופען די באנאטאוויע און מיטטיילען דער קרימינאל-פאליציי און דעם הער פראקוראר וועגען מארד. דערוועגען האט געבעטען קאלעגע באס. דאס האט מען קודם-כל געדארפט טון — אזוי האט ער געראטען.

— און וואס האט דורך דער דאזיגער צייט געטון די פרוי?

— דער צווייטער קאלעגע האט זי אפגעפיהרט צו דער וואך.

— דייסט דערוויל איבער אייער דערצעהלען. הער שטאט, ביז איך וועל איבעררעדען מיט'ן אנדערען פאלי-ציאנט. ווי הייסט ער? און איהר וועט דא זיין גרייט. קיין איין ווארט נישט וועגען דעם פארפאל, א חוץ אין דער קרי-מינאל-פאליציי. איך געהם פון אייך דאס ערען-ווארט. אפילו נישט אייער אייגענער פרוי.

— צום בעפעהל, הער פראקוראר. דער קאלעגע הייסט וואסערשמידט.

עס איז געקומען וואסערשמידט.

— איהר האט די היינטיגע נאכט ארעסטירט א פרוי, וואס האט זיך געפינען אויף דער גאס בעת'ן אנפאל אויף די צוויי מענשען. פארוואס האט איהר עס געטון? — האט גע-פרעגט ווענק.

— ווייל דער פאליציאנט שטאט האט דערצעהלט, אז איינער פון די בעפאלענע האט איהם אזוי געהייסען, איידער ער איז געפאלען אין חלשות. און אויך קאלעגע באס האט מיך דערצו-צוגערעדט.

און דער זעלבער סעקונדע האט אין דער קאנצעלאריע פון דער אויספארשונגס-פאליציי, וואו ווענק האט זיך יעצט געפינען, א קלונג געטון דער טעלעפאן. ווענק האט גענומען אין דער האנד דעם הער-אפאראט.

— בויטע! — האט ער געזאגט.

— דא רעדט דער נאכט-רעדאקטאר פון „קוריער". מיר האבען זיך מיט א ווילדע צוריק דערוואוסט וועגען א מארד...

— ערלויבט. — האט ווענק איבערגעריסען א צורייצ-מער — ווער האט אייך מיטגעטיילט?

— איך קאן אייך דערוועגען מיטטיילען אהן אנצורירען די רעדאקציע-סודות. די מיטטיילונג איז געקומען אויף אנ'-אנאנימען וועג. עס האט אנגעקלונגען אונזער נאכט-גלאק. איך בין צו צום טעלעפאן און האב געזעהען א מאן, וואס האט זיך דערוויטערט. אז איך האב געעפענט דאס פענסטער און געפרעגט, וואס עס איז געשעהען, האט ער ארויפגע-שריגען צו מיר: „אין ברוך-קאסטען!" איך בין ארויס אויף דער גאס. אין קאסטען איז געלעגען א בריף, און וועלכען עס איז מיטגעטיילט געווארען וועגען א מארד.

— וועט איהר מיר נישט ווילען דעם בריף ווארט בייַ ווארט איבערלייענען?... דא רעדט פראקוראר ווענק.

— נאטירליך, הער פראקוראר. איין סעקונדע.... אט האט איהר: „היינט בייטאכט איז דער קאפיטאליסט בענע-דיקט ווינטער בעפאלען און ערמארדעט געווארען אויף דער יענער-גאס. דעם פערברעכער האט זיך איינגעגעבען צו ענט-לויפען. עס האנדעלט זיך דא, ווייזט אויס, וועגען א נקמה-אקט. דר ערמארדעטער האט פארקעהרט אין די שפיל-קרייזען."... מעהר גארנישט.

— ווייכט עמיצער, א חוץ אייך, און דער רעדאקציע וועגען דעם בריף?

— קיינער נישט.

— קאנט איהר מיר פערזענליך איבערגעבען דעם בריף? איך שיק אייך זאפארט דעם אמטליכען אויטא.

— הער פראקוראר, דאס איז שווער. איך בין דא אליין. איך מוז ענדיגען דעם נומער. איך האב נאך צו שרייבען טע-לעגראמען.

— ווי איז אייער נאמען, רעדאקטאר?

— גרובע.

— גו, הער גרובע, דאס איז נישט שווער. אויב איך ער-קלער אייך קאטעגאריש, אז אייער ווויזיט ביי מיר האט אנ'-אונגעוועהנליך וויכטיגע בעדייטונג, און דאס אז פיל ווינציגער, ווי דאס, וואס די לעזער וועלען מארגען לייענען נאך עטליכע ידיעות וועגען דעם, צי אויפ'ן אונזעל האאיטע האט א וואלקען פערגאסען צוויי סטאדעס גענז...

— מיין פליכט איז...

(דאס ווייטערע קומט)

זאַמעל-אַקציע פאַר די ארץ-ישראל-געליטענע הויבט זיך שוין אָן

אויך די יוד. הויזבעזיצער דאַרפען מיטהעלפען אין דער דאָזיגער אַקציע

די זאַמעל־אַקציע פאַר די געליטענע אין ארץ ישראל הויבט זיך שוין אָן אין אונזער שטאָט.

נאָך א טאָג און די ספּעציעל־בעפולמעכטיגטע פון אַלגעמיינעם, אונפּאַרטייאישען הילפס־קאָמיטעט וועלען אָנהויבען „געהן איבער די הייזער", צו ערפיהלען די פליכטען, וואָס ליגט אויפ׳ן יודישען לאָדז, בייצוטראָגען פאַר׳ן גרויסען אויפבוי־ווערק, און וועלכען עס נויטיגט זיך איצט אַזוי שטאַרק דאָס שווער געפּרובטע יודענטום פון ארץ־ישראל.

עס איז קלאָר: יעדער יוד איז גרייט צו געבען און די גרענוצען פון זיינע מעגליכקייטען און אפשר גאָר איבער זיינע מעגליכקייטען פאַר דעם דאָזיגען הייליגען צוועק.

פון דער אַנדער זייט איז אָבער אויך פאַרשטענדליך, אַז ווי ראַציאָנעל די זאַמעל־אַקציע זאָל נישט זיין אָרגאַניזירט, איז זי פאַרבונדען אויך מיט אומגעהויערע - שוועריגקייטען. די בעפולמעכטיגטע פונ׳ם הילפס - קאָמיטעט ווי גוט זיי זאָלען נישט זיין בעקאַנט מיט די רעזידענצען, וועלכע זיי דאַרפען דורכגעהן, זיינען אָבער פאָרט נישט אין דער לאַגע, צו וויסען גענוי, וואו און ווי אַזוי אָנצוקלאַפּען און די טירען און אין די הערצער פון די געבער׳ס.

חוץ דעם איז זעהר ווילטיג ביי אַזא פאָלקס־זאַמעל - אַקציע, אַז די זאַמלער זאָלען און יערען פאַר בעזונדער געגיסען אויף דעם נויטיגען אויטאָריטעט.

דאָס „לאָדזשער טאָגעבלאַט" בעקומט בנוגע דער פראַגע פיל פאָרשלאַגען פון זיינע לעזער. מאַנכע פון די דאָזיגע פאָרשלאַגען זענען ווערט, אַז דער עקזעקוטיוו פונ׳ם הילפס־קאָמיטעט זאָל זיך ווענען זיי פעמראַכטען.

א בעקאַנטער לאָדזשער עסקן מאַכט אונז, א שטייגער, אויפמערקזאַם, אַז עס וואָלט געווען געוואונשען, אַז צו דער אַקציע זאָלען ווערען דירעקט צוגעצויגען אויך די יודישע הויזבעזיצער פון אונזער שטאָט.

דער מיין פון דעם פאָרשלאָג איז אַזעלכער: ווען די בעפולמעכטיגטע זאַמלער קומען, למשל, און א חזיר, וואו עס וואוינען א גרעסערע צאָהל יודישע לאָקאַטאָרען, קאָנען זיי זיך אליין נישט אָריענטירען, וועלכע פון די לאָקאַטאָרען זענען ביכולת צו געבען מעהר, און וועלכע ווייניגער.

דער הויז־ווירט אָבער קאָן און אלגעמיין יאָ דעם מצב פון זיינע שכנים און ממילא וואָלט ער געווען ביכולת מיט ערפאָלג בייהילפיג זיין און דער אַקציע.

דער דירעקטער אַנטייל פון די יודישע הויזווירטען וואָלט איז דעם פאַל געקאָנט אויך האָבען א מאָראַלישע השפּעה בעת דער זאַמלונג.

נאַטירליך, האָט דער דאָזיגער פאָרשלאַג, פונקט ווי יעדער אַנדערער, אויך זיינע שאָטען־זייטען. אָבער דאָך געפינען מיר אַז, אַז די פּראַקטישע זייט פון אַזא מיטאַרבייט מצד די הויזווירטען וואָלט געדעקט די נעגאַטיווע זייט.

עס וואָלט כדאי געווען, אַז דער עקזעקוטיוו פונ׳ם הילפס־קאָמיטעט זאָל די פראַגע בעטראַכטען!

סטאַראָסטאַ ה׳ רזשעווסקי

זאָרגט צו זיכערן די רוה אין לוטשמיזשער וועלדער

(§) אין דער לאָדזשער שטאָט־סטאַראָסטעי איז געלמען פאָרגעקומען א קאָנפערענץ ווענען דער זיכערהייט אין לוטשמיזשער וועלדער.

אויף דער קאָנפערענץ איז בערוהרט געוואָרען דער ענין, וואָס דער פּאָליציי קומט אוים יעדע וואָך צו פאַרצייכענען מעהרערע בלוטיגע אַוואַנטורעס און די לוטשמיזשער וועלדער. און די דאָזיגע וועלדער קומען זיך צונויף פיל פּסולת פון דער מענשליכער געזעלשאַפט. יעדען זונטאָג געפינט מען און די דאָזיגע וועלדער ביז 300 אויסגעלערנטע פלעש לער בראַנפען. לגבי די בלוטדורשטיגע אַוואַנטוריסטען זענען די וואַלד־וועלדער אַבסאָלוט אונבעהאַלפען. צוליב דעם האָט אַדוו. נאָלדקאַנט געבעטען דעם פּאָוויאַטאָווע סטאַראָסטע אוועקצושטעלען א פּאָליציי־וואך און די לוטשמיזשער וועלדער, כדי צו פאַרזיכערען די רוה פון פרידליכע בירגער, וואָס קומען אין וואַלד אַריין זיך אָפּרוהען. סטאַראָסטאַ רזשעווסקי האָט צוגעזאָגט די בּיטע צו בערוקזיכטיגען.

שלאָקס-רעגען מיט שטאַרקע דונערן און בליצען איבער לאָדז

(—) נעכטען ארום 11 אָוועגד האָט זיך איבער לאָדז אַראָפּגעלאָזן א שלאָקס רעגען בעגלייט פון שטאַרקע בליצען און דונערן, וואָס האָבען אונאויפהערליך און משך פון 2 שעה צייט דורכגעשניטען די לופט.

פונ׳ם שטאַרקען רעגען זענען די גרונדגערע טיילען שטאָט פאַרגאָסען געוואָרען מיט וואַסער. און עטליכע הייזער אויף דער פעריפעריע פון שטאָט זענען אַריין דונערן. אויך און די דערפער און זומער־וואוינונגען ארום לאָדז זענען אַריין עטליכע דונערן. דער שלאָקס־רעגען האָט אָנגעמאַכט גרויסע הזיקות. פּרטים פונ׳ם שטורם וועלען מיר ברענגען און מאָרגענדיגען נומער פון אונזער צייטונג.

קאָנפערענץ פון פּראָפ. פעראייגען

פאַר די יודישע ארבייטער איז א״י

נעכטען איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון די פּראָפ. פעראיינען: נאָדעל, מעטאַל, הויז־ווירטשאַפט, פליישער, טראַנספּאָרט, כעמישע קעלנער און צוקעוואַרג־ארבייטער און בעראַלאָווס־פּראָקציעס ביי די פּראָפ. פעראיינען: טעקסטיל, לעדער, האָלץ, א א. ווי אויך געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס, ווי געזעלשאַפט „אָוונט־קורסען פאַר ארבייטער" דירות קאָאָפּעראַטיוו „פּאַראָוס" באַראַלאָוו ־ביבליאָט. ספּאָרט „שטערן" א. א. דער ה׳ זרובבל פון וואַרשע האָט רעפערירט פאַר די פאַרזאַמעלטע וועגען די שטעלונג פון די לינקע „פּועלי ציון" צו די געשעהענישען און ארץ ישראל.

נאָך א מיינונגס־אויסטויש, איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען דעם חודש סעפּטעמבער פאַר אַן׳אַגיטאַציע און פּראָפּאַגאַנדע חודש פאַר׳ן אַרבייטענדיגען ארץ ישראל ווי אויך שאַפען א זאַמלונג הילפס און פאַר׳ן קאַמפס־פאָנד פון דער פּועלי ציון פאַרטיי און ארץ ישראל.

די פאַרזאַמלונג איז פאָרגעקומען אין א זעהר בעגייסטערטע שטימונג און אויפ׳ן אָרט איז שוין געמאַכט געוואָרען די התחלה פון דער זאַמלונג. עס איז נעזאַמעלט געוואָרען און מזומנים העכער 700 זל.

עס איז גלייכצייטיג בעשלאָסען געוואָרען דורכצופיהרען מיטינגען, פאַרזאַמלונגען און מאַסנבקעס און אלע פּראָפ. פעראיינען וועגען די געשעהענישען און ארץ ישראל.

טשעכישער פּאָסט-אעראָפּלאַן זיך אַראָפּגעלאָזט הינטער לאָדז

צוליב א פעהלער און מאָטאָר, האָט דער פּאָסט־אעראָפּלאַן, וואָס פליהט אויף דער ליניע פּראַג (טשעכאָסלאָוואַקיען) — וואַרשע, געמוזט זיך אַראָפּלאָזען אין דאָרף מוכּא, הינטער לאָדז. ביים אַראָפּלאָזען זיך אויף דער ערד איז דער אעראָפּלאַן טיילוויין צושעדיגט געוואָרען. דער אוויאַטאָר האָט צוליב דעם געמוזט איבערלאָזען די מאַשין אונטער דער אויפזיכט פון דער פּאָליציי און אליין האָט ער צוזאַמענגענומען די פּאָסט אָפּפאָהרענדיג מיט איהר קיין וואַרשע מיט דער באַהן.

געשאָסען אַ פרוי אויף אַ זאַבאַווע

(ח) אויף א זאַבאַווע און דאָרף אלשונוי האָבען א פּאָר פּאַראָבקעס געשאָסען אויף דעם מיידעל מאַריאַנאַ מורניאַק. די קויל האָט איהר געטראָפען און פּיס. די פאַרוואונדעטע טורגאַק האָט מען געבראַכט קיין פּיעטרקאָוו און שפּיטאָל אַריין.

טעאַטער און קונסט

נינא שייסעוויטש קומט קיין לאָדז

די בעוואוסטע יודישע סובּרעטין פון אמעריקא נינא שווקעוויטש איז מיט דער שיף „מילוואַקי" אָנגעקומען קיין האַמבורג און זי ווערט גאַסטראָלירען און דער הויפּט־שטאָט פון אייראָפּאַ, און וועט און קורצען אויך אויפטרעטען און לאָדז.

נינא שווקאַוויטש איז פאַררעכענט צווישען די בעסטע סובּרעטינ׳ס, וואָס דאָס יודישע טעאַטער און אמעריקא פאַרמאָגט, און זי קומט מיט א דעפּערטואַר פון נייע יודישע אָפּערעטען, צוזאַמען מיט איהר קומט אויך דער שוישפּילער און פּראָפעסאָר יאַקאָב שיינקעוויטש.

30 שעה איז דער וואַד וועלען די שילער זיצען אין קלאַס.

לויט א נייער פאַראָרדנונג פון בילדונגס־מיניסטער וועלען די לעמודים און אלע גימנאַזיעס און העכערע קלאַסען פאָלקס־שול פאָרקומען צו 30 שעה און משך פון דער וואָך. מחמת דעם איז יעדע לעקציע פאַרלענגערט געוואָרען אויף 5 מינוט און און טייל קלאַסען וועט די שול־ארבייט דויערן לענגער. דערפאַר וועט דאָס לעהר־פּראָגראַם אַריינעמען א סך גימנאַסטיק.

לטובת די געליטענע יודען אין ארץ-ישראל

פאַר די געליטענע יודען פון ארץ־ישראל געזאַמעלט דורכ׳ן „לאָדזשער טאָגעבלאַט":

ה׳ ש. פ. 5 זל., דורך די ח״ה מיליך, קאַליש און ליפּשיץ איז געזאַמעלט געוואָרען אין דער ווילאַ פון ה״ה שטולזאַפּט און גערשענאָוויטש אין טעאַפּילאָוו 128 זל., נעלקענבוים, ליפּשיץ, מיליך, קאַליש, גערשאַנאָוויטש, שטומזאַפּט, ציגמינאַטוס צו 10 זל., ראָזענצווייג, ערליך, פאַמיליע קאַץ־טיגער, וויגער, פאַמיליע נאַגעל, ווייצפּלום, שטראַסבורג, מ. נאַגעל מ. ל. מאַראַקאַ, פערסטעד, הויפסמאַן צו 5 זל., וויגטער 8 זל.

ה׳ ש. קאַרע פיעטריק. 28 ספענדער 25 זלאָטים.

צוזאַמען איז ביז איצט געזאַמעלט געוואָרען 904.60 זל.

ווייטערע נדבות ווערען אָנגענומען אין אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזשער טאָגעבלאַט".

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1911

הויבט זיך אָן היינט, דינסטאג.

(—) היינט, ד. 10 סעפּטעמבער דאַרפען זיך שטעלען צו דער מיליטערישער רעגיסטראַציע אלע יונגעליים, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1911, וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1 קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען־נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות

A, B, C, D, E, F, G.

ווי אויך די, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 7 קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות

A, B, C, D, E, F,

מאָרגען דעם 11 דאַרפען זיך צו שטעלען א. א. ו. א. א. ו.

ערהאָלונגס-היים פאַר זשורנאַליסטען

דער זשורנאַליסטען ־ סינדיקאַט און לאָדז פיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט׳ן אייגענטימער פון די גוטער און סאָקאָלניקי בּאַראָן ראָסטאַצקי וועגען פאַרקויפען א שטח וואַלד אויף אויפצובויען זומערדיגע ערהאָלונגס־היים פאַר זשורנאַליסטען. די ואנטערהאַנדלונגען זענען אויף א גוטען וועג.

צי קאָנען אונגעזעצליכע פרויען פערזיבערט ווערען אין דער קראַנקען-קאַסע?

אורטייל פון שטאָטישען און קרייז-געריכט.

(§) א געוויסע זשענאַ געצען, אַן׳ אונגעזעצליכע פרוי פון סטעפאַן קורילוק איז נאָך מעהרמאָליגע אונטערהאַנדלונגען נישט פערזיכערט געוואָרען און דער קראַנקען־קאַסע. די קראַנקען - קאַסע איז אַרויסגעגאַנגען פון דער הנחה, אַז נאָר א געזעצליכע פרוי קאָן פיגורירען אַלס פאַמיליע - צוגעהעריגער פון דעם פערזיכערטען. אַן׳אונצופרידענע פון דעם פּסק, האָט פרוי געצען אָנגעקלאָגט די קראַנקען־קאַסע, און דאָס שטאָטישע געריכט האָט אָנערקענט, אַז פרוי געצען מוז פערזיכערט ווערען און קראַנקען־קאַסע. די קראַנקען־קאַסע האָט אַפּעלירט געגען דעם אורטייל. דאָס אַפּעלאַציע־געריכט האָט מבטל־געמאַכט דעם פּסק־דין פון דער ערשטער אינסטאַנץ. פרוי געצען קלאָגט איצט ווי דערמאָל און די קראַנקען־קאַסע.

אַ שכור וויל דערהרג׳ענען זיין ווייב

(§) ביי מיכאל נאָוואַשעלסקי אויף ענגעלגאַס 6 איז פאָרגעקומען א הולאַנקע ביי דער בעטייליגונג פון איינציגע שכנים. זייענדיג בגילופין איז צווישען מאַן און ווייב און מיטען דער סעודה אַנטשטאַנען א געשלעג. בעת מעשה האָט נאָוואַשעלסקי געכאַפּט צום ווייב א האַק, ווילענדיג איהר אויפשפּאַלטען דעם קאָפּ. צום גליק האָט א שכן אַרויסגעריסען דעם שכור די האַק. ביים רייסען זיך איבער דער האַק האָט פרוי נאָוואָשעלסקא בעקומען א שטאַרקען שנים איבער דער האַנד. זי האָט זיך אָפּגעגאָסען און בלוט. צווישען ביידע שכנים איז דאַן געקומען צו א ניי־געשלעג, וואָס איז ליקווידירט געוואָרען דורך פּאָליציי. די פאַרוואונדעטע האָט נעגעבען הילף די פּאָגאָטאָוויע.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע זאַל — נאַרוטאָוויטש 20 —

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַ

ווייטערדיגע גאַסטראָלען פון די בעוואוסטע אַרטיסטען

מאָריס לאַמפּע און פאַני מענדעלעוויטש

היינט דינסטאג ד. 10־טען סעפּט. 9 אָוונט

אונאַפּרופליך לעצטע געזעגנונגס-פאָרשטעלונג

צו ביליגע פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

טוביה דער מילכיגער

אין 4 אַקטען פון שלום עליכם, הויפּטראָל טוביה—מאָריס לאַמפּע.

עס נעמט אַנטייל דער גאַנצער אַנסאַמבל.

בילעטען אויף אלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע

טעלעגראַמען

צענדליגער סאָוויעטישע פאַבריקען און שאַכטען נעמען אויף הונדערטער יודישע אַרבייטער דורך דער פערמיטלונג פון „אָרט"

מאָסקוואַ (ימ״אַ) א דאַנק די בעמיהונגען פון „אָרט" וועלען איצט הונדערטער יודישע יונגעלייט קוואַליפיצירט ווערען אַלס ארבייטער און דער שווערער אינדוסטריע. דער „אָרט" דאָס זיך געשטעלט און פאַרבינדונג מיט א ריהע פאַבריקען אויפ׳ן אוראַל, וועלכע האָבען אויסגעדריקט זייער גרייטקייט אַריינצונעמען צו זיך יודישע דעקלאַסירטע יונגעלייט צו קוואַליפיצירען זיי און פּראַקטישער מעכנישער ארבייט. די דאָזיגע יונגעלייט וועלען אַנקומען אויף די פאַבריקען „מאַשינאָסטראַי", „מאַשינאָסטראַי" און אַנדערע.

צווישען הונדערט יודישע ארבייטער פון די קליינע שטעטלעך וועלען אָנגענומען ווערען און די קויהלען־גרובען פון קריוואָראָגער קרייז. זיי וועלען 4 חדשים אַרבייטען אַלס שווארצע ארבייטער און נאָך דעם זיי וועלען שוין זיין גענוג ספּעציאליזירט און זייער ארבייט, וואָס מען זאָל געבען קוואַליפיצירטע שטענדיגע ארבייט.

איז קאַמף געגען קאָלעקטיוויזאַציע

פערברענען יודישע פּויערים אַ יודישען קאָלעקטיוו.

מאָסקוואַ (ימאַ) דער יודישער קאָלעקטיוו „טשערוויאַקאָוו", און שטעטעל שאַצקי, מינסקער קרייז, איז אונטערגעצונדען און פערברענט געוואָרען דורך די יודישע פּויערים, וועלכע זענען נעגנער פון דער קאָלעקטיוויזאַציע. די אונטערצינדער האָבען אויסגענוצט דעם מאָמענט ווען די מיטגלידער פון דעם קאָלעקטיוו האָבען אָוועקגעפיהרט אויף זייערע פוהרען די תבואה פון די כּעל דער קיין מינסק צו די רעגירונגס־קאָאָפּעראַטיוון. זיי האָבען פערברענט די לאַנדווירטשאַפטליכע מאַשינען פון דעם קאָלעקטיוו און א צאָהל הייזער. די שאָדענס ווערען אָפּגעשאַצט אויף דרייסיג טויזענד רובל.

לאָדזשער יודען!

לייגט נישט אָב אויף שפּעטער, גיט אייער תרומה לטובת די געליטענע אין א״י.

Dr. med. A. Mazur

ספּעציאַל־אַרצט פאַר האַלז, נאָז און אויערען־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

ווסכאָדניאַ 65, — טעל. 66-01

נעהמט אָן פון 12.30—1.30 און 4—6 אָוונט.

Dr. med. H. Gutsztadt

אַקושער־גינעקאָלאָג

צוריקגעקעהרט

Zachodnia 62 (Cegieln. 23) telef. 29-52

נעמט אָן פון 9 ביז 10 און פון 5 ביז 7 אָוונט.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

נעמט אָן טעגליך פון 4 ביז 7 נאָכמיטאָג

Pl. Dąbrowskiego 2, tel. 43-94

Dr. B. Robinzon

פּיעטריקאָווער, 10 טעל. 31-86

צוריקגעקעהרט

Potrzebna panienka

Do 5-cio letniej dziewczynki bez utrzymania.

Zgłosić się Nowo-Cegielniana 24. do p. Kahana w godz. od 1—4 p. p.

Lekarz-Dentysta

P. ŻYTNICKA-KAHANOWA

Konstantynowska 9, tel. 33-53

powróciła.

Dr. med. D. HELMAN

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז און קעהלקאָפּף־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Piotrkowska 68, telef. 12-20

נעמט נור אָן פון 10 ביז 12 און פון 5 ביז 7.

Dr. L. PIKIELNY

ספּעציאַל־אַרצט פאַר נירען, בלאָזען, אורין־קראַנקהייטען

Nawrot 8, telefon 19-90

נעהמט אָן פון 4 — 7 אין אָוונט ווי אויך אין דער לעטשניצע „Zdrowie" נאַואַטיעָסקאַ 3 פון 12½—2.

השבת אבדה

ס׳איז פאַרלוירען געוואָרען 2 נאָטיץ־ביכלעך, א מיליטער־ביכעל אויפ׳ן נאָמען פון אלתר אַנפאַנג, ווי אויך 8 בלאַנקאָ־וועקסלען אונטערשריבען פון דעמזעלבען. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אונגילטיג. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוגעבען נעגען בעלוינונג אין דער עקספּעדיציע זאַוואַדזקאַ 7.

Dr. H. Bergson

פרויען־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

נאַרוטאָוויטשאַ (דזיעלנאַ) 6, טעל. 10-26

נעמט אָן אין דערהיים פון 6 ביז 7 אָוונט אין דער לעטשניצע „וויטאַ" פּיעטריקאָווער 45, פון 4½ ביז 6½

Dr. med. P. Markowiczowa

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען

Aleja 1.go maja 37, tel. 66-35

צוריקגעקעהרט

נעמט אָן פון 3 ביז 9 אָוונט.

ספּעציעלער הייל־קאָסמעטישער קאַבינעט.

השבת אבדה.

פאהרענדיג מיט דער באהן פון ווילון קיין הירשאוו מאנטאג ד. 2.9 מיט׳ן צוג וואס פאהרט אפ פון ווילון 12.18 האב איך פארלוירען 60 זל. געלד, 1 בלאנקא-וועקסעל אויף 100 זלאט. אונטערשריפט מאיר קורעק, קעמפנא און 2 פראמעסטען, איינער אויף 160 זל. אויסגעש. ב. מ. גאלדראט פרושקא, צאהלבאר ד. 5.7 לויף-נומער 26876, דער צווייטער: י. מ. אלעשינסקי, צאהלבאר ד. 10.8 אין פרושקא. די וועקסלען און פראטעסטען זיינען ערקלערט געווארען פאר אונגילטיג. דער ערליכער מינדער ווערט געבעטען דאס געלד פאר זיך צו דערהאלטען און די וועקסלען און פראטעסטען צוריקצושיקען צו משה ספירא, זדונסקא-וואלא, לאסקא 9. 4097

Dr. Justman

צוריקגעקעהרט

ושלאנא 17 — טעלעפאן 99-38.

א יונגערמאן

מיט מיטלע בילדונג (שרעבנג רעליגיעז) זוכט בעשעפטיגונג בײ וואס עס זאל נישט זיין קיין צו ערטעלען לעקציעס אין א שולע בעסטע רעפערענצען. אפערטען אפצוגעבען אין אדמיני. פון „לאדזשער טאגעבלאט" אונטער „ארגיטס-וואקער".

א גארדעראבע

און א וועש-שאנק איז געלעגענהייטליך צו פערקויפען. צו ערפאהרען שענקעוויטשא 40 אין דער צוקערניע.

Dr. med. GOLDBERG אויגען-ארצט

15 צעגעלניאנא 15 — נעמט אן פון 11—1 מאנטאג און מיטוואך פון 1—3, זונטאג פון 12—1.

א שווייצארישער פאטעפאן

ביליג צו פערקויפען

וויסאקא 16, וו. 9.

טליתים-פאבריק

אויספארטיגונג פון וואלענע, האלב-וואלענע, זייד׳ענע טליתים פון טערקיש, יעראפלעמער און קאליטער, ווי אויך אויסלענדישע, טליתים-קטנים הורט און דעטייל, מיט אויספערטיגונג, אויך גארטלען, שמאגענס און ציצית צו בעקומען בילינער ווי איבעראל בײ

א. ה. ציטרינאווסקי

סאמיעננא 1, אין ה-טען טויער, פארטער.

בעמ.: ס׳וערען אויך אנגענומען אלע טליתים צו וואשען

עלטסטער י. סענדער פעלדשער

פאמארסקא 14, טעל. 83-62

וועלכער האט פראקטיצירט אין פאזנאנסקי׳ס שפיטאל 14 יאהר

איז צוריקגעקעהרט

אידעאלער זעלבסט-וואש-מיטעל וואשט אלעס,

וואס עס ווערט נאר געוואשען מיט וואסער און זייף ווי וויסע און קאלירטע וועש, וואלענע סחורות, זייד, גארדינען, דיוואנען א.ז.וו. ביליג און מיט בעקוועמען ראדיאן יעטוועדער שפוט. אין יעדער הירטשאפט בעניגט דעריבער אלס איינציג וואש-מיטעל

RADION

א מענטש מיט א קרישטאל-ריינער נשמה

ZBYSZKO SAWAN, Kanabacka i Eugenjusz Bodo

דראמא אין 10 אקטען. אין די הויפט-ראלען:

Lala GLAC.ALAI

דער נאהנטסטער פראגראם: „דער שמייכעל פון גורל" א הארץ-דראמא אין 12 אקטען. אין די הויפט-ראלען: יאדוויגא סמאסארסקא, יוזעף ווענגושין, יונאשא סטעמפאווסקא א.א.

KINO SPÓŁDZIELNI

אנהויב אין גזוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יו״ט 2 נאכמ., לעצטער סעאנס 10 אוו.

לעצטע 2 סעאנסען—איז גארטען.

„לוקרעציא באָרגיא"

היינט און ווייטערע טעג!

גרויסע היסטארישע ערשיטערנדע דראמא—א.ג.

הויפט-ראלען: קאנראדט ווײדט, פאוועל וועגענער, ליאנא האיד!

אנהויב אין די וואכען טעגליך 5,80 שבת, זונטאג און חנוכה 3 א זייגער נאכמיטאג.

דער נאהענטסטער פראגראם: די טענצערין דאלארעס דעל ריא

קינא ZACHĘTA

דער זאל איז גוט ווענטילירט.

רעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען און צאהן-ערצטליכער קאבינעט

17 זגערזשער 17, טעל. 16-33

10—11; 2—3; 6—7	נאז, האלז און אויערן-קרענקה.	ד״ר ראמאווסקי
12—2	נערווען-קראנקהייטען	ד״ר יוסטמאן
10—11; 1—2	הויט- און גע-שלעכטס-קר.	ד״ר רוזשאנער
10—12; 4—5	קינדער-קראנקהייטען	ד״ר ראזענצווייג
11.30—1; 5—6	פרויען- און געבורטס-הילף	ד״ר פאפיערני
1—2; 7—8	אינערע-קראנקהייטען	ד״ר גאלדשטיין-פאלאם
4.30—5.30	כירורגישע קראנקהייטען	ד״ר קאנטאר
12—1; 5.30—6.30	אינערע, סעפט., הארץ, לונגען	ד״ר חיינבערג
12—2; 6—40	רענטגען	ד״ר סטופעל
7—37; 10—11	צאהן- און מויל-קראנקהייטען	צאהן-ארצט א. גראחשטעטשיק „ ג. ראזעם

קינסטליכע העהענזאנגע-בעשטראהלונג. – פאקען-שטעלען.

בײ דער רעטשניצע איז — געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט

קווארץ-לאמפ, דיאטערמיע און עלעקטרא-פיזישער קאבינעט.

וויזיטען איז שטאט. —:— אפען אויך זונטאג.

אלע ארט מעדיציניש אנאליזען. —— קורסען פאר שטאפלער.

אימפונגען נעגען שקארלאטינע.

ערצטליך-קאסמעטיש-קאבינעט

פרל. מ. מארקוס נעמט אן פון 5—7, אוונט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאנישע און נערוועו-קראנקהייטען.

קווארץ לאמפ-עלעקטרישער הייל-קאבינעט-קאסמעטיק

טעטיג פון 8 א זייגער ביז 9 אוונט

זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג

בעזונדער ווארטע צימער פאר פרויען

וויזיט 3 זלאטעס

40% ביליגער!

איך מאך בעקאנט דער ג׳ קונדשאפט, אז ביז׳ן 30 אקטאבער ווערע אנגענומען אלערליי קירזשנער-ארבייט מיט 40% ביליגער.

רעיעלע בעהאנדלונג. גינסטיגע בעדינגונגען.

מ. שאליט, פיעטריקאווער 33.

קאנקורענץ-פרייזען!!!

ערשטקלאסיגער פריזיער-אנשטאלט

I. Radoszyck i L. Weinroth

16 פאלודניאווא 16

דער דאמען-סאלאן אונטער דער לייטונג פון ה׳ Leon

מאניקיר ווערט אויסגעפערטיגט דורך ערשטקלאסיגע קרעפטען.

בעמערקונג: ה׳ FRANCISZEK איז צוריקגעקעהרט.

Gimnazjum Żeńskie

Józefa Aba w Łodzi

Zielona 10, tel. 22-12

די דירעקציע מאכט בעקאנט, אז די למודים אין דער פרעבעל-שולע פאר קינדער פון ביידע געשטעלטער וועלען זיך אנהויבען ד. 25 סעפטעמבער ה. י.

דירעקטאר י. אב.

אזעלכעס איז נאך נישט געווען!

נאר האט איז ארויס פון דרוק א העכסט-אינטערעסאנט ספר פון יודישן פאלקלאר-אוצר א. ג.

„לעקסיקאן פון יודישע חכמות"

פון הרב ישעיה זלאטניק.

דער לעקסיקאן ענטהאלט די גאקליבענע דבורים, גלייכווערטלעך, אנעקדאטען און אייגפאלען, פון די גרעסטע חכמי ישראל אין דער לעצטער צייט, וועלכע זיינען נאך אין ערגיץ נישט פערעפענטליך געווארען. א׳אמת׳ן גייסטיגען פערגעניגען קען יעדער יוד געפינען אין די הכמות, וועלכע שפרודלען מיט׳ן עכטען יודישען הומאר און וויץ, וואס זיינען אזוי איינגענארטיג און אריגינעל אין דער וועלט-פאלקלאר-ליטעראטור. דאס ספר פאר׳ן פרייז 3 זל.

איז צו בעקומען בײם מחבר:

Rabin Sz. Złotnik, Radom.

נעגען נאכנאהמע ווערט נישט געשיקט.

ס׳איז איבריג צו קומען קיין לאדז.

מיר ערלעדיגען אלע ענינים אין די געריכטען און אין אלע מלוכה׳שע, קאמונאלע און פריוואטע אינסטיטוציעס אין לאדז, ווארשא, אין גאנץ פוילען און אין אויסלאנד.

אינטערווענציעס, פערט-עשונגען, בעראטונגען אינפארמאציעס, פערמיטלונג אין אלערליי ענינים וועקסעל-אינקאסא, קלויזולעס. זאבעזפיעטשעניעס אויסקונפטען און בעזאבאבונגען.

ביורא „ארגוס", לאדז, זאבאדניא 36

מיר זוכען קארעספאנדענטען און מיטארבייטער

:—:—: אין אלע שטעט און שטעטלעך. :—:—:

לעזט און אבאנירט

לאדזשער טאגעבלאט

א קאנצעסיאנירט לאקאל

פון 5 פענסטער, דאפעלט ליכט מיט איינריכטונג, קאנטאר-לאגער, פאסענד פאר א שטרימף און האנטשוה-פאבריק זאפארט איבערצוגעבען. אפערטען אפצוגעבען אין אדמ. פון „ל. טאג." אונטער „L. B."

א וועקסעל

אויף 60 זלאטעס איז פערלוירען געווארען אויפשט. אהרן ראדאמסקי, דאברא, ארדע שטאל ביאליק. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. אבצוגעבען צו דוד גאנצארסקי. נאווא-זאשעווסקא 31. 4088

עלטערן!

אין מײן לאגג חדר שולע איינגעצייכנטער עגזיסטירענדע קינדער וואס לערנען אין פאושעכנע-שולען צו לערנען: חומש, רש״י, נ״ך משניות, גמרא, היסטאריע, רעדען און שרייבען העברעאיש, אויך יודישע בריות זעלבסט צוזאמענשטעלען, ס׳ווערען אויך אנגענומען אנפענגער פון 5 יאהר אן, ווי ס׳ווערט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינגליך עברי, א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג צוגענליכע פרייזען!

מנהל יחיאל דוד ראזענפעלד

פלאץ-וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6

קויקער אסיצינע רעכטס II שטאק

כי ימצא בקרבך איש או אשה אשר ילכו

וואס קלערען צו געהן אין אנ׳אנדערע ביורא

ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר, והגד להם

זאלסטו זיי זאגען

אז נור אין ביורא בײם רעכטסקאנסולענט י. מאנעלא

17 פיעטריקאווער 17

52 זאכאדניא 52

טעלעפאן 79-48.

ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכען, ביטעס, קלאגעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואקאניעס, אונטערצייגעס, ספעציאליסט פון שותפות-אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען מיט אכטונג

י. מאנעלא פיעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52

„Praca"

געזעלשאפט צו פערשפרייטען פראפעסיאנעלע ארבייט צווישען יודישע פרויען אין לאדז

וואולטשאנסקא 21, טעל. 15-67.

מאכט בעקאנט, אז ס׳ווערען אנגענומען איינשרייבונגען אויף פאלגענדע אבטיילונגען: דאמען-שניידעריי און קינדער-קאנפעקציאן, נייען צושניידען און נייען וועש, האנד-ארבייט, אנדולאציע ארטיסטישער מאשין-האפט, מאניקיר. דער סעקרעטאריאט איז אפען פון 9—1 און פון 3—7.

Dr. med. Józef Imich

ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז, אויערן און קעהל קאפ-קראנקהייטען מאניושקי 1

Moniuszki 1, Tel. 9-97

נעמט אן פון 1 ביז 7 אין אוונד

Dr. Wołkowyski

צוריקגעקעהרט

צעגיעלניאנא 25

טעלעפאן 87-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע. אלע-ארט אנאליזען בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2, און פון 6—9 אוונד.

בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. M. Heller

ספעציאליסט פאר הויט- און וועגערישע קראנקה און מענער-שוועכע

נאווראט 2, טעל. 89-79

נעמט אן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אוונד

פאר פרויען פון 4—5 נאכמ.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

Dr. med. Adam BENDER

האט זיך איבערגעצויגען אויף

נארוטאוויטשא 30 טעל. 75-14

ספעצ. פאר אינערליכע און הארץ-קראנקהייטען

0085 נעמט אן פון 5—7 נאכמיטאג.

Dr. Niewiażski

האט זיך איבערגעצויגען

אויף אנדזשעיא 5, טעל. 40-59

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונד.

ספעציאל-ארצט פאר סיפיליס, טריפער און מענער שוועכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

פאר דאמען ספעציעלער ווארטע-זאל.

א פאבריקס-לאקאל

ווי אויך א וואוינונג פון 2 צימערן און א קיך, אוים׳ן זעלבען הויף אין דער געגענד פון פולנאצנא צו פערמיטען, עווענטועל דאס פאבריקס-לאקאל אדער די וואוינונג בעזונדער צו פערדינגען. אפערטען אבצוגעבען אין אדמ. פון „לאדז. טאג." אונטער „A. B." 8652

וויכטיג פאר דאמען!

מאכע איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער-ארבייטע איך אויף גענצליך ניי. געדענקט די אדרעס:

פאר נאר 2.50 זל.

23 זאוואדזקא 23

אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער.

„TOLA"

אבאנאמענטס-פרייז: [illegible] אנאנסען-פרייז: [illegible] 100% [illegible] 60% [illegible] 1,25 דאלאר.

Redaktor-wydawca E. Hamburski

Drukarnia: E. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 18.